

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Filozofická fakulta

Ústav romanistiky

Bakalářská práce

Francouzská právní terminologie v zakládajících smlouvách ES / EU

Vedoucí práce: PhDr. Jan Radimský, Ph.D

Autorka práce: Jana Kozáková

Studijní obor: Francouzský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: třetí

2010

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci na téma Francouzská právní terminologie v zakládajících smlouvách ES/EU vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 11/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

České Budějovice 20. května 2010

.....

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji PhDr. Janu Radinskému, Ph.D. za jeho trpělivý přístup, cenné rady a odborné vedení během zpracování předkládané bakalářské práce.

Anotace

Cílem této bakalářské práce je analýza kolokací a jejich překladů. Základem práce je legislativní text Evropské unie, konkrétně text Konsolidovaného znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie. V teoretické práci je popsán postup získání potřebného textu, korpusová lingvistika, zásady překladu legislativních textů, vysvětlení pojmů kolokace a termín. V praktické části je analyzována samotná terminologie a jejich překlady.

Abstract

The aim of this study is the analysis of collocations and their translations. This work was based on the legislative text of the European Union, namely the text of the Consolidated text of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. The theoretical part describes how to obtain required text, corpus linguistics, principles of translation of legislative texts, explanations of the terms of the collocation and the term. The practical part analyzed the terms and their translation.

Obsah:

1. Úvod.....	7
2. Postup zpracování textů.....	8
2.1 Vyhledávání textů.....	8
2.2 Práce v programu ParaConc.....	9
2.3 Vytváření seznamu kolokací v programu Microsoft Office Access.....	10
2.4 Zhodnocení práce.....	10
3. Korpusová lingvistika.....	11
3.1 Stručná historie.....	11
3.2 Korpusová lingvistika.....	11
3.3 Korpus.....	12
3.3.1 Typy korpusů podle lingvistického dělení.....	13
4. Překlad legislativních textů.....	16
4.1 Právní lingvistika.....	16
4.2 Právní jazyk.....	18
4.2.1 Právní styl.....	18
4.2.2 Slovní zásoba právního jazyka.....	19
4.3 Komunitární právo neboli <i>acquis communautaire</i>	20
4.3.1 <i>Acquis communautaire</i>	20
4.3.2 Překlad <i>acquis communautaire</i>	21
4.4 Požadavky na jazyk a styl českých textů.....	22
4.5 Vázanost formou originálu.....	23
4.6 ISAP.....	24
4.7 IATE.....	25
5. Vysvětlení základních pojmů.....	27
5.1 Kolokace.....	27
5.2 Termín.....	28
6. Překlady kolokací a jejich výskyt.....	29
6.1 Kolokace všech termínů a jejich výskyt.....	29
7. Závěr.....	51
8. Resumé.....	52
9. Bibliografie.....	55
10. Slovníček.....	58

Úvod

Cílem bakalářské práce na téma Francouzská právní terminologie v zakládajících smlouvách ES/EU je analýza překladů terminologie vyskytující se v legislativních textech.

Ve své práci budu vycházet pouze z jednoho obsáhlého textu, z textu Konsolidovaného znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, který je k dispozici na internetových stránkách Eur-Lex.

Práci je možné rozdělit na dvě části, na část teoretickou a praktickou.

Teoretická část práce se skládá ze čtyř kapitol. V této části je stručný popis postupu vyhledávání textu potřebného k vytvoření korpusu v programu ParaConc a práce v tomto programu. Jelikož při své práci budu využívat paralelní korpus do teoretické části zahrnu i kapitolu Korpusová lingvistika. Dále se pokusím nastínit problematiku překladu legislativních textů, zejména pak texty Acquis communautaire. V závěru této části vysvětlím základní pojmy, které jsou v práci často zmiňovány.

V praktické části se již budu zabývat samotnými termíny a jejich kolokacemi vyhledanými v textu smlouvy. Kolokace všech termínů a jejich překlady budu vyhledávat v databázích ISAP a IATE, případně ve slovnících. Jejich výskyt zaznamenám do tabulek a nejasné kolokace nebo jejich překlady budu konzultovat s Portálem Evropské unie (www.europa.eu). Výsledky výzkumu zhodnotím ve stručném závěru.

Na konci celé práce bude přiložen slovníček všech termínů a jejich kolokací.

2. Postup zpracování textů

Kapitola popisuje postup při vyhledávání potřebných textů na internetových stránkách Eur-lex (<http://eur-lex.europa.eu/>) a jejich následné zpracování v programu ParaConc.

2.1 Vyhledávání textů

Texty týkající se tématu Francouzská právní terminologie v zakládajících smlouvách ES/EU jsem vyhledávala na internetovém portálu Eur-lex (viz. výše zmíněná internetová adresa). Ve Sbírkách jsem si našla smlouvy a vybrala jsem Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie v českém jazyce a Versions consolidées du traité sur l'Union européenne et du traité sur le fonctionnement de l'Union européenne v jazyce francouzském. Jedná se o odborné texty uvedené v Úředním věstníku ze dne 9. května 2008.

Pro moji práci nebylo nutné vycházet z několika různých textů. Vybrala jsem tedy text pouze jeden, v českém a francouzském jazyce. Český text má obsah 349 normostran a francouzský text 432 normostran. Pracovala jsem s celým obsahem této smlouvy.

Aby mohly být texty nahrány do programu ParaConc bylo třeba je upravit. Úprava těchto textů má tři fáze. V první fázi jsem texty kopírovala do programu Word, do formátu „.doc“. Ve druhé fázi bylo nutné texty spárovat, tj. zkontrolovat jestli jsou totožné. Texty musí mít stejný počet odstavců a dokonce i stejně umístěná interpunkční znaménka. Pokud tomu tak není, je třeba chybu dohledat a odstranit. Vybrané texty byly, až na maximálně dvě výjimky, totožné, proto jejich úprava a spárování nebyly obtížné. A v konečné třetí fázi jsem již spárované texty převáděla do formátu „.txt“. Při převádění bylo důležité zachovat správné kódování pro každý z jazyků. Pro český jazyk se používá kódování středoevropské a pro francouzský jazyk kódování západoevropské. Pokud by bylo kódování špatně nastaveno, v dokumentu by se objevily jiné znaky. Průběžně jsem si utvářela složky s jednotlivými fázemi postupu. Vytvořila jsem seznam textů v programu Excel, kde jsem uváděla řadu a číslo Úředního věstníku, rok vydání, typ dokumentu, počet stran, celý název a číslo dokumentu. Používané texty mají řadu a číslo Úředního věstníku C115, kdy C je oficiální značka pro informace a oznámení

2.2 Práce v programu ParaConc

Program ParaConc je program, ve kterém lze snadno vytvářet a následně prohlížet paralelní korpusy.

Při nahrávání textů je nutné dodržovat jazyky „Czech“ a „French (standard)“. Pokud jazyky neodpovídají je třeba je změnit ve „Font“ na středoevropský, na levé straně pro český jazyk a západoevropský (západní), na pravé straně pro jazyk francouzský. Do tabulky je možné nahrát libovolný počet textů.

Když jsou texty nahrané v programu, můžeme si je prohlédnout již spárované a to tak, že ve „File“ vybereme možnost „View Corpus Alignment“, v tabulce označíme texty a zadáme „Alignement“. Texty se seřadí do tabulky podle odstavců.

Pokud se stane, že si již seřazené odstavce navzájem neodpovídají, je to znak toho, že jsou texty špatně spárované a je nutné chybu dohledat a opravit ji.

Takto nahrané texty je možné pro další užívání uložit, „Save Workspace“.

Poté jsem hledala slova s největší frekvencí ve francouzském textu. Zadala jsem „Frequency“, „Frequency Order“, „French Standard“ a program mi vygeneroval zastoupení jednotlivých slov v textu, přesný počet i procentuální vyjádření. Z těchto slov jsem si vybrala nejfrekventovanějších 22 podstatných jmen, termínů, které jsem následně zadávala do vyhledávače „Search“ a tak hledala již samotné kolokace.

Hledaná slova se ale musí zapisovat mezi dvě hvězdičky např.: *institution*. Hvězdičky se používají z toho důvodu, že nahrazují jeden nebo více znaků. Důležité jsou hlavně u slov začínajících na samohlásku a nahrazují jejich člen nebo předložku s apostrofem. Slova se zadávají bez členů určitých i neurčitých. Program ParaConc vyhledá všechny věty, ve kterých se objevuje daný termín. Je možné si zvolit seřazení vyhledaných termínů podle jejich postavení ve větě a to tak, že v „Sort“ vybereme buď možnost „1st Right“ nebo „1st Left“.

Takto seřazené věty pod sebou jsem jednu po druhé pročetla, vyhledávala kolokace a jejich významy v textu. V případě, že jsem potřebovala zjistit celkový počet výskytu kolokace v textu, opakovala jsem pouze postup hledání a mezi hvězdičky jsem zadávala již celou kolokaci.

Celkem tři termíny, většinou s největší frekvencí výskytu, nebylo možné použít jako kolokaci. Byl to například termín *article*, který se v textu vyskytoval nejčastěji,

protože to je pouze označení jednotlivých článků ve smlouvě. Tento termín tudíž kolokace netvořil.

2.3 Vytváření seznamu kolokací v programu Microsoft Office Access

V programu Access jsem vytvořila dvě tabulky. V první tabulce je seznam termínů, ze kterých jsou tvořeny kolokace a jejich slovní druh. Celkem je jich zaznamenáno 22.

V tabulce druhé jsou již dané kolokace, jejich slovní druh a číslo, přesný počet výskytu, možnosti překladu a poznámky. Seznam obsahuje celkem 134 položek, přičemž v tabulce jsou zaznamenány i termíny, ze kterých jsou jednotlivé kolokace tvořeny. Tudíž celkový počet kolokací je 104.

Práce s tímto programem byla poměrně rychlá a nenáročná.

2.4 Zhodnocení práce

Celý postup vyhledávání a zpracovávání textů byl velice časově náročný. I přesto, že jsem pracovala pouze s jedním, respektive s dvěma texty, vypracování praktické části pro mě bylo obtížné. Nejvíce času jsem věnovala vyhledávání kolokací. Jelikož vycházím z jedné obsáhlé smlouvy, program ParaConc mi na daný termín poskytl někdy až 1000 výskytů, ve kterých jsem následně kolokace hledala.

3. Korpusová lingvistika

3.1 Stručná historie

Korpusová lingvistika je poměrně mladý obor, kterému se společnost začala věnovat od roku 1994, přesněji od data založení Ústavu Českého národního korpusu (ÚČNK) na filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Rozvoj této disciplíny byl úzce spjat s rozvojem výpočetní techniky, která umožnila vznik obsáhlých jazykových dat v elektronické podobě.

Počátky této vědy lze ale najít již v období před 2. světovou válkou, kdy také vznikaly korpusy. Tento korpus byl však v té době manuální a ne tak obsáhlý. Později byl vytvořen první český frekvenční slovník (Jelínek, Bečka, Těšitelová; 1961), který byl nadále manuální a jehož korpus obsahoval již cca 1,6 milionů textových slov. Následoval jej menší slovník s obsahem asi 0,5 milionů slov. „*Novou a spolehlivější bázi pro takový slovník poskytl až 100 milionový Český národní korpus.*“¹

3.2 Korpusová lingvistika

*„Korpusová lingvistika je disciplína lingvistiky zkoumající jazyk pomocí elektronických jazykových korpusů a zabývající se i výstavbou těchto korpusů, jejich zpracováním a příslušnou metodologií.“*²

*„Korpusová lingvistika je ta část a podoba lingvistiky, která studuje jazyk prostřednictvím korpusů a od nich odvozené metodologie.“*³

Jde o zkoumání textů, které lze chápat jako rozsáhlé produkty určitého jazykového systému. Uživatel takových textů je schopen jejich pomocí rozpoznat obecná pravidla a jazykové zákonitosti. Na rozdíl od jiných jazykovědných oborů korpusová lingvistika využívá, za pomoci počítače, velký rozsah jazykových dat.

¹ František Čermák: Korpusová lingvistika: stručný historický přehled
Internetový zdroj: <http://ucnk.ff.cuni.cz/stahni.php> (čerpáno dne 21.3. 2010)

² František Čermák, Věra Schmiedtová: Český národní korpus – základní charakteristika a širší souvislosti
Internetový zdroj: <http://knihovna.nkp.cz/pdf/0403/0403152.pdf/> (čerpáno dne 20.3. 2010)

³ František Čermák, Renata Blatná: Korpusová lingvistika: Stav a modelové přístupy (2006), str. 9

3.3 Korpus

František Čermák (2006:10) definuje korpus následovně: „...*korpusem se rozumí především takový ucelený soubor textů, který je sestavený s přihlédnutím ke svému cíli reprezentativním způsobem, je obhospodařovaný počítačově a zpracováván souborem korpusových metod.*“

Reprezentativnost je pojem značně relativní ve vztahu k různým cílům, ke kterým má být využit. Znamená, že texty korpusů jsou proporcionálně složeny tak, aby odrážely požadovaný žánr, oblast nebo celé univerzum jazyka, protože obecné pojetí cílových textů se může značně lišit. Nelze tvrdit, že velký objem korpusu zajišťuje jeho reprezentativnost. Při určování reprezentativnosti se vychází zejména z různých studií a výzkumů čtenosti textů různých žánrů za stejnou časovou jednotku, z počtu půjčovaných knih z knihoven nebo z nákladů denního tisku apod.

Paralelní korpus vytvořený k této práci je reprezentativním vzorkem textu z oblasti komunitárního práva. Jelikož jeho texty jsou právními akty Evropské unie, lze předpokládat jejich čtenost i vysoká míra užití.

V případě reprezentativnosti je kladen větší důraz na recepci jazyka, tj. v jaké míře je jazyk přijímán mluvčími, než na produkci jazyka, tj. míra aktivního používání jazyka.

Pro zachování celistvosti informace v korpusu se dnes užívají korpusy z celých textů. Díky tomu se snižuje jednostrannost textu a zvyšuje jeho reprezentativnost.

Pro zjednodušení užívání korpusů se užívá značkování. Má dva základní typy: vnější a vnitřní anotace.

Vnější anotace, neboli správní anotace, udává typ textu, rok vydání, autora textu i autora citací. Informace jsou zaznamenávány do textu a programy vytvořené k práci s korpusem, je následně uvádějí na okraji každého konkordačního řádku, ve kterém se objevuje výsledek „dotazu“.

Vnitřní anotace naopak poskytuje informace o členění textů na kapitoly, odstavce, věty a slova, tzv. strukturní informace, a zároveň poskytuje informace lingvistické (např.: slovní druh). Lingvistické informace jsou, z důvodu obtížnosti a nákladnosti vytváření takových informací, omezeny na „*morfologické značkování jednotlivých slovních tvarů (tzv.tagování), zahrnující i slovnědruhové charakteristiky a lemmatizaci,*

tj. přiřazení základního slovníkového tvaru.“⁴ Lemmatizací se rozumí přiřazení každého tvaru k lexému, tj. k samostatné sémantické jednotce abstraktní povahy.

Texty smluv, které jsem pro svoji práci používala, anotovány nebyly, proto tento paralelní korpus obsahuje pouze holý text.

3.3.1 Typy korpusů podle lingvistického dělení

Korpusy dělíme podle základního lingvistického členění na mluvené a psané, na synchronní a diachronní. Existuje i další dělení, a to například na korpusy paralelní, nářeční a studijní.

Dělení podle období vzniku textů:

a) Synchronní korpus

Synchronní korpus psaný je korpus, jehož základem jsou psané texty, které vznikaly ve stejnou kratší dobu, a proto není nutné přihlížet k vývojovým změnám jazyka. Analýza těchto textů je nejpotřebnější a zároveň nejvíce elektronicky dostupná. Časový rozsah takového korpusu zahrnuje zpravidla několik posledních desetiletí, přičemž je brán ohled na aktuálnost a životnost textů či na vnější, společenské změny.

b) Diachronní korpus

Diachronní korpus je schopen pokrýt větší část vývojových stádií toho kterého jazyka, případně celou fázi vývoje jazyka. Výrazný rozdíl mezi diachronním a synchronním korpusem je odlišná reprezentativnost. V tomto případě se lze obrátit pouze na starší dochované texty, jejichž výběr je značně ztížen omezeným zastoupením jednotlivých žánrů a druhů textů. V takovém korpusu pak převažují texty veršované, náboženské či jinak netypické.

Dělení podle zdroje textů:

c) Mluvený korpus X Psaný korpus

Mluvený korpus může být pouze synchronní. Existence těchto korpusů je velmi omezená a jejich počet velmi malý, a to z několika důvodů. Hlavním faktorem je obtížnost získání mluveného korpusu. Nejedná se o obyčejné nahrávky z rádií nebo televizních programů. Mluvené projevy a specializované přednášky také nelze za mluvený korpus považovat, ale v případě, že se náš zájem zaměřuje na určitou

⁴ František Čermák, Věra Schmiedtová: Český národní korpus – základní charakteristika a širší souvislosti
Internetový zdroj: <http://knihovna.nkp.cz/pdf/0403/0403152.pdf> (čerpáno dne 20.3. 2010)

informaci, je možné o takovém korpusu uvažovat. Mluvené korpusy se tedy vytváří pro specifické oblasti (např.: lingvistické, technické apod.). V podstatě tyto korpusy mohou studovat naprosto ty samé oblasti jako korpusy psané.

Mluvený korpus lze rozdělit na korpus specializovaný a obecný.

Specializovaný mluvený korpus je vždy nějak omezen. Omezení se týká žánru nebo tématického okruhu, na který je korpus zaměřen a tudíž je ve většině případů značně menší a homogennější. Slouží zejména k ověření již dané skutečnosti nebo jako pomocník při nejrůznějších studiích a experimentech.

„Obecný korpus má být reprezentativní pro žánry a typy mluveného jazyka stejným způsobem jako je pro celý jazyk reprezentativní korpus psaný.“⁵ Bohužel v praxi ještě žádný takový korpus nebyl vytvořen.

Mluvený korpus je ovlivněn jazykovými a nejazykovými aspekty. Za nejazykové považujeme například médium komunikace i celou situaci. Jazykové aspekty jsou potom čas a prostor, vztah autora a adresáta, funkce a cíl komunikace a struktura promluvy.

Psaný korpus může být jak synchronní, tak diachronní. Z hlediska vytváření je značně jednodušší. Texty nezbytné pro vytváření psaných korpusů je možné získat pěti způsoby:

- *„prostřednictvím smluv s nakladateli a vydavateli*
- *využíváním textů dostupných na internetu*
- *skenováním*
- *manuálním přepisem*
- *darem od autorů⁶“*

Dělení podle počtu užívaných jazyků:

d) Paralelní korpus X Jednojazyčný korpus

„Paralelní korpusy jsou korpusy budované z překladových textů a stavěné na principu formální ekvivalence.“⁷ Jedná se tedy o texty originální a o jejich ekvivalentní jinojazyčné překlady. V současné době je tento korpus stále čím dál více využíván, hlavně z důvodu velkých a různorodých možností překladu. Čím více textů tvoří paralelní korpus, tím je spolehlivější. Při používání paralelních korpusů je důležité

⁵ František Čermák, Renata Blatná: Korpusová lingvistika: Stav a modelové přístupy (2006), str. 53

⁶ František Čermák, Věra Schmiedtová: Český národní korpus – základní charakteristika a širší souvislosti

Internetový zdroj: <http://knihovna.nkp.cz/pdf/0403/0403152.pdf> (čerpáno dne 20.3. 2010)

⁷ František Čermák, Renata Blatná: Korpusová lingvistika: Stav a modelové přístupy (2006), str. 11

správné zarovnání textů, a to především jednotlivých odstavců. Pokud je zarovnání správné, daný program, v našem případě ParaConc, je schopen hledané místo v textu jednoho jazyka najít a vyznačit v textu jazyka druhého. Ve srovnání s dvoujazyčnými slovníky jednoznačně urychluje a zkvalitňuje proces překladu. Jediným problémem je dostupnost a patřičná reprezentativnost textů.

Paralelní korpus jsem použila při vypracování praktické části této práce.

Jednojazyčné korpusy obsahují texty pouze jednoho jazyka.

Dělení podle možného využití, například:

e) Studijní korpus

Studijní korpus vzniká teprve v posledních letech, kdy je vytvářen pro možnost využití při výuce na školách. Skládá se hlavně z textů, které vytvořili sami studenti cizích jazyků, proto je možné hodnotit a analyzovat způsoby vyjadřování a chyby studentů. Předpokládá se, že by studijní korpus mohl významně zkvalitnit výuku.

f) Cvičné a testovací korpusy

Tyto korpusy mají pouze technické využití. Jejich rozsah je značně omezen a obsahuje zkušební značkování. Cvičné a testovací korpusy slouží k trénování a vylepšování různých anotačních programů a lingvistických hypotéz. Jsou nedílnou součástí korpusové lingvistiky.

Podle určitého zaměření, například:

g) Nářeční korpus

Vytvářet takový typ korpusu je velice náročné. Je třeba zohlednit věkové, sociální, kulturní a jiné faktory. Největším problémem ovšem je vytvoření adekvátní reprezentativnosti korpusu.

4. Překlad legislativních textů

V následující kapitole se zaměřím na základní zásady překladu legislativních textů, a to hlavně textů Evropské Unie.

4.1 Právní lingvistika

Právní lingvistika je obor, který se zabývá studiem vývoje a aktuálního stavu právního jazyka. Díky této disciplíně je možné hlouběji porozumět legislativním textům, jako například textům Evropské unie. Právní akty Evropské unie (dále jen EU) mají základ v obecné slovní zásobě národních jazyků, ale jsou doplňovány odbornými termíny. Existuje slovník evropského práva, neboli slovník Evropského společenství⁸ (dále jen ES), který je neustále obnovován a doplňován.

„Výběr termínů v cílovém právním jazyce (CPJ) je silně ovlivněn sociálními a právními faktory pro každou zemi typickými, jakož i lexikálními a sémantickými faktory typickými pro každý národní jazyk. Projevy práva ES se tak vyjevují jako výsledek spolupůsobení dvou funkcí:

- *extralingvistické funkce jako důsledku zvláštní odborné přípravy a*
- *lexikálněsémantické funkce jako důsledku výběru jazykových prostředků.“⁹*

Podle Tomáška (2003: 16, 36) není jazyk práva ES omezen pouze na odbornou terminologii. Základem jeho struktury je užití dvou funkcí, preskriptivní a deskriptivní funkce jazyka. Tyto funkce mají v jazyku práva ES dva základní sémantické stupně. První z těchto stupňů je prostý výsledek preskriptivní funkce a druhý stupeň je naopak výsledkem funkce deskriptivní.

Aplikace **preskriptivní funkce** je zaměřena na členské státy EU, jejich občany i právnické osoby. Udává jisté povinné normy chování osob, které jsou podřízeny určitému právnímu režimu. Určuje právní úkony odrážející právní skutečnost takovou jaká by měla být v tzv. normativních větách. Tato funkce rozděluje právní jazyk na:

⁸ Tento výraz se používá z důvodu, že se evropské právní normy vážou k prvnímu pilíři Evropské unie, tedy k Evropskému společenství.

⁹ Doc. JUDr. PhDr. Michal Tomášek, Dr.Sc., Překlad v právní praxi, 2003, str. 14

- jazyk primárních pramenů práva ES (smlouvy, např.: Pařížská smlouva, Římská smlouva, Maastrichtská smlouva atd.);
- jazyk soudnictví neboli jazyk Evropského soudního dvora;
- jazyk sekundárních pramenů práva ES (směrnice, rozhodnutí, nařízení atd.);
- jazyk aplikace práva ES v rámci členských států.

Deskriptivní funkce v podstatě vymezuje význam preskriptivní funkce, kterou může zároveň také plnit. Jejím hlavním úkolem je definovat implicitní, neboli nepřímý a explicitní, neboli přímý obsah jednotlivých sdělení. Deskriptivní jazyk lze pojmenovat i jako právní metajazyk. Dělí se do několika vrstev jazyka práva ES:

- *„metajazyk primárních pramenů práva ES (definice dané Pařížskou smlouvou, Římskou smlouvou, Jednotným evropským aktem, Maastrichtskou smlouvou, Amsterdamskou či Niceskou smlouvou);*
- *metajazyk soudnictví, čili definice vyslovené v nálezech Evropského soudního dvora v Lucemburku;*
- *metajazyk sekundárních pramenů práva ES (definice a výklad pojmů v nařízeních, směrnicích, rozhodnutích či doporučeních orgánů ES);*
- *metajazyk aplikace práva ES členskými právy EU, čili definice dané při aplikaci národním zákonodárstvím jednotlivých států;*
- *„soukromoprávní“ metajazyk, čili definice pojmů a institutů práva ES vznikající při aplikaci v soukromoprávní oblasti členských států; může přitom jít o aplikaci soudní nebo smluvní;*
- *metajazyk nauky o právu ES, čili výklad pojmů a institutů práva ES ve vědecké či pedagogické stylové vrstvě.¹⁰*

Proces vnitrojazykového překladu může usnadnit tzv. sémantická (významová) analýza překládaného textu. Díky této metodě se překladatel může ubránit významovým odlišnostem při překladu do cílového právního jazyka. Ve vnitrojazykovém překladu není možné překládat doslovně, ale je nutné hledat adekvátní řešení v překladu mezijazykovém.

¹⁰ Doc. Judr. PhDr. Michal Tomášek, DrSc., Překlad v právní praxi, 2003, str. 17

4.2 Právní jazyk

V první řadě je důležité rozlišit pojmy „právní jazyk“ a „právnícký jazyk“. Právní jazyk je spjat s právem jako takovým. Kdežto jazyk právnícký je používán v profesní oblasti, tj. mezi samotnými právníky.

Právní jazyk nepochybně patří do každého spisovného jazyka. Je to odborný a účelový jazyk, využívaný k porozumění právních textů. Tak jako u každého jiného jazyka, i tento jazyk má svoji spisovnou a nespisovnou formu.

Z funkčního hlediska lze právní jazyk chápat jako prostředek komunikace na úrovni práva coby normativního systému. Z hlediska obsahu je pak právní jazyk systém znaků, kdy za znaky lze považovat slova, slovní spojení i celé věty. Aplikuje se v konkrétním právním projevu, mluveném i psaném. Právní projev je v tomto smyslu realizací právního jazyka a bez takové realizace se jedná o odborný subsystém.¹¹

„Právní subsystém každého jazyka je historicky vzniklý a společností uznávaný útvar uvnitř systému národního jazyka.“¹² Je to „jazykový subsystém funkčně vázaný na označování právních skutečností na základě doplňkové odborné kompetence v oblasti práva.“¹³ Má určité systémové rysy a výrazové struktury, které z větší části sdílí s dalšími odbornými subsystémy toho kterého jazyka. Díky vhodné volbě jazykových prostředků může být odborný subsystém realizován, čímž vzniká právní styl. Volba jazykových prostředků je ovlivněna třemi faktory: sociální příslušností mluvčího a jeho jazykových schopností; situací, kdy dochází ke komunikaci na odborné úrovni a odbornými kompetencemi.

4.2.1 Právní styl

Základním principem právního stylu je výběr a uspořádání jazykových prostředků. Můžeme jej určit podle způsobu vytváření celků z jednotlivých složek, ke kterým lze přiřadit synonymum. Protože má právní jazyk ustálenou mluvnici i slovní zásobu, je možné jeho pomocí vyjádřit veškeré právní situace a činnosti. *„Právní styl je tak v každém jazyce charakteristickým a jednotným způsobem výběru a uspořádání*

¹¹ Odbornými subsystémy se zabývá samostatný lingvistický obor zvaný stylistika.

¹² Doc. Judr. PhDr. Michal Tomášek, DrSc., Překlad v právní praxi, 2003, str. 26

¹³ Doc. Judr. PhDr. Michal Tomášek, DrSc., Překlad v právní praxi, 2003, str. 28

*jazykových prostředků v právních projevech.*¹⁴ Jelikož je nejvíce ovlivněn funkcí právního projevu, je považován za funkční styl. Tak jako každý funkční styl má právní styl dvě složky, na které je kladen důraz, gramatickou složku a složku odborného názvosloví, tj. termínů. Právní styl se vyznačuje častým používáním odborných termínů.

Právní projev a zároveň tedy právní styl musí splňovat tyto požadavky:

- významová přesnost,
- jednoznačnost,
- stručnost,
- srozumitelnost,
- ústrojnost,
- úkonnost,
- ustálenost
- neexpresivnost.

4.2.2 Slovní zásoba právního jazyka

*„Právní pojmy chápeme jako základní jednotku právního usuzování, která se pouze částečně zobrazuje v povrchové struktuře, v textu.“*¹⁵

Podle Tomáška (2003: 47) lze ve slovní zásobě právního jazyka najít všechny druhy slov, které tvoří obecný základ. Je však zřetelná jejich odlišná frekvence v textu. Jediný slovní druh, který v právním jazyce nenajdeme jsou citoslovce. V právních textech se užívají výrazy právní, obecné i výrazy specifické pro jiné odborné subsystémy, jako například ekonomické a politické termíny.

Mezi hlavní součásti právního jazyka řadíme:

- právní termíny;
- slovní spojení;
- jazykové šablony.

*„Právní termíny jsou pojmenováním právní skutečnosti a jejich význam je možné přesně definovat.“*¹⁶ Termín je úzce spjat s odborným pojmem a jeho význam je striktně vymezen. Právní terminologie vykazuje jak deskriptivní, tak preskriptivní funkci a její

¹⁴ Doc. Judr. PhDr. Michal Tomášek, DrSc. , Překlad v právní praxi, 2003, str. 27

¹⁵ J. Kořenský, F. Cvrček, F. Novák: Juristická a lingvistická analýza právních textů, 1999, str. 114

¹⁶ Doc. Judr. PhDr. Michal Tomášek, DrSc. , Překlad v právní praxi, 2003, str. 48

slovní zásoba je velice obsáhlá a pestrá. Na právní terminologii jsou kladeny stejné základní požadavky jako na právní jazyk (viz. kapitola 4.2.1. Právní styl).

Slovní spojení jsou víceslovné výrazy tvořené pevnou stavbou, které popisují právní skutečnost. Nemají terminologickou povahu, a proto je nelze popsat definičními znaky. Většinou se jedná o pevné spojení slovesa s podstatným jménem (např.: „přijmout zákon“, „sdělit obvinění“, „vynést rozsudek“). Za slovní spojení nelze považovat spojení podstatného jména a přídavného jména ve funkci přívlastkové (např.: „pracovní smlouva“). Takové spojení je stále termínem.

Jazykové šablony jsou standardní, ustálené víceslovné konstrukce, které se užívají za účelem dotváření stylu právního projevu. Vznikají spojením odborné slovní zásoby (termínů) a běžné slovní zásoby. Hlavními znaky jazykových šablon je ustálenost a konvenční využití. Můžeme je dělit podle dvou hledisek, podle strukturálního hlediska a podle hlediska funkčního. Strukturální hledisko dělí šablony na lexikální (standardní součást věty), větné (standardní věty nebo části vět, ve kterých je sloveso buď v aktivním nebo pasivním tvaru) a konstrukční (věty, které tvoří určitou konstrukci s jádrem šablony a ostatní části této věty jsou proměnné). Podle funkčního hlediska existují šablony uvozovací (jsou na začátku právního projevu), závěrečné (uzavírají právní projev) a vnitřní (navazují na předchozí projev).

V textech paralelního korpusu, které byly použity k této práci, se vyskytují všechny tři typy součástí právního jazyka. V praktické části práce, ale vycházím zejména z právních termínů a z termínů tvořených spojením podstatného a přídavného jména ve funkci přívlastkové. V práci se zabývám překladem jmenných kolokací, které považujeme za termíny. Slovní spojení a jazykové šablony nejsou v práci analyzovány.

4.3 Komunitární právo neboli *acquis communautaire*

4.3.1 *Acquis communautaire*

Acquis communautaire, neboli komunitární právo, je obsáhlá sbírka právních aktů Evropské Unie, jež byly a jsou přijímány po celou dobu existence EU.

Základem komunitárního práva je princip subordinace, neboli princip podřízenosti členských států. Tvoří první pilíř Evropské Unie, Evropské společenství. Komunitární

právo můžeme rozdělit na právo primární a sekundární. Dělíme jej tak na základě původu právních norem.

Právo primární je nejvyšším stupněm práva v rámci Evropské Unie. Někdy je také označováno jako právo ústavní. Jedná se o právní normy obsažené v zakládajících smlouvách Evropského společenství, v jejich modifikacích a ve smlouvách o přistoupení nových členských států.

Sekundární právo je tvořeno právními akty institucí Evropské unie.

Hlavní čtyři druhy právních aktů sekundárního práva EU jsou:

- nařízení - tzv. „zákony EU“, jsou závazné pro všechny členské státy, jsou nadřazena právu národnímu;
- směrnice - musí být součástí národních legislativ (nezáleží na formě; zákon, novela zákona apod.) ;
- rozhodnutí – závazné právní akty, které se nevztahují na celý prostor společenství (pouze na jednotlivce, firmy apod.) ;
- doporučení – vyjádření přání evropských orgánů, která nejsou právně závazná.

Smlouva, ze které v této práci vycházím je modifikovanou smlouvou, tudíž je to akt primárního práva.

4.3.2 Překlad *acquis communautaire*

Acquis communautaire se překládá do všech úředních jazyků, tedy do všech jazyků členských států (kromě irštiny).

V současné době se pro překlad vybírají, formou veřejné soutěže, různé překladatelské firmy. Předpisy, které jsou určeny k překladu této firmě zadává Koordinační a revizní centrum (dále jen KRC). Každý z překládaných dokumentů musí mít tzv. koordinátora (dříve gestoři), ústřední orgán státní správy, který dohlíží na odbornou terminologii v překladu. Překladatelé jsou povinni dodržovat pravidla obsažená v příručce pro překladatele, databázi závazných termínů a databázi revidovaných překladů. Všechny tyto dokumenty jsou dostupné na internetovém portálu Úřadu vlády České Republiky ISAP¹⁷ (Informační systém pro aproximaci práva).

¹⁷<http://isap.vlada.cz>

Všechny překládané dokumenty je nutné revidovat. Cílem takové revize je zajištění významové správnosti a přesnosti, formulační a terminologická spojitost, textová návaznost se souvisejícími dokumenty, návaznost na český právní řád a v neposlední řadě srozumitelnost. V případě, že některý z termínů není v seznamu závazných termínů překladatelé tyto sepsané termíny předloží gestorovi ke schválení a následně je revizoři KRC do tohoto seznamu zadají. Odborná revize spadá pod kompetence koordinátorů, jejichž hlavním úkolem při konečné revizi a schválení překladu je zajistit správnost terminologie.

Hlavním spolupracovníkem KRC je Úřad pro technickou pomoc a výměnu informací¹⁸ (TAIEX – Technical Assistance and Information Exchange Office), který byl zřízen Evropskou komisí. TAIEX má mnoho funkcí. Například udává požadavky na překlad textů, zajišťuje pomoc při problémech s překladem a nebo poskytuje technické zázemí pro překlad textů EU.

Přesto, že již byl překládaný dokument dvakrát zrevidován, je ještě nutná finalizace českými právníky – lingvisty v Radě EU a v Evropské komisi. Definitivním právním předpisem se dokument stane ve chvíli, kdy je zveřejněn v českém znění Úředního věstníku Evropského společenství nebo na internetovém portálu Eur-Lex¹⁹. Uveřejnění překladu zajišťuje Úřad pro úřední tisky Evropských společenství (OPOCE). Jeho hlavním úkolem je zajištění kvality formálnosti textu, katalogizaci a distribuci textu.

Proces překladu v bodech:

- překlad (koordinovaný prostřednictvím KRC),
- revize překladu (prováděná pracovníky KRC),
- schválení revidovaného překladu (koordinátoři, tj. jednotlivá odpovědná ministerstva),
- zveřejnění schváleného překladu na internetu v databázi ISAP,
- finalizace dokumentu v Komisi ES nebo Radě EU,
- příprava finalizovaného dokumentu k tisku (Úřad pro úřední tisky Evropských společenství).

4.4 Požadavky na jazyk a styl českých textů

¹⁸ <http://ec.europa.eu/enlargement/taieux/>

¹⁹ <http://eur-lex.europa.eu/>

Překlad právních předpisů se řídí obecnými požadavky odborného stylu. K základním požadavkům podle ISAP patří:

- *jednoznačnost, přesnost* - tj. přeložit vše podstatné a zachovat tím původní smysl textu, nepoužívat falešné skladební dvojce (“*program Komise na ochranu vody*”, “*nebezpečí přípravku pro zdraví*”) apod.
- *ustálenost, jednotnost a důslednost v používání termínů* – v překladu není nutné zaměňovat termíny jejich synonymními tvary, naopak je nutné se takové záměně vyhnout; je třeba dodržovat překlad standardních vazeb a nejpoužívanějších formulací
- *„srozumitelnost* – tj. *např. vyvarovat se přílišného hromadění podstatných jmen slovesných (za účelem usnadnění provádění opatření), upřednostnění stručnějších možností vyjádření (v průběhu procesu přeměny – během přeměny) nebo naopak vložení potřebného výrazu apod.*
- *neexpresivnost* – tj. *vyhýbat se expresivním, archaickým nebo slangovým výrazům, včetně tzv. odborného slangu.*“²⁰

Překladatel je povinen dodržovat gramatickou stranu překladu v souladu s Pravidly českého pravopisu.

4.5 Vázanost formou originálu

Podrobný popis pravidel jednotlivých částí evropských textů je možné najít na internetových stránkách <http://isap.vlada.cz/> .

Při překladu právních textů je nutné zachovat původní formu originálu, tzn. velká písmena, písmo (kurzíva, tučné atd.), umístění nadpisů nebo mezery mezi odstavci. Jediné, co je možné přizpůsobit a co není nutné dodržovat je dvousloupcový formát.

Rovněž základní struktura originálu nesmí být pozměněna. Zachovává se proto členění do kapitol, článků nebo odstavců. Celková dispozice textu musí zůstat originální. I když je v českém jazyce zvykem obsáhlá nepřehledná souvětí dělit na kratší celky a vytvářet tím více vět, při překladu je nutné se takovému rozdělování nebo i slučování vyhnout. Umístění interpunkčních znamének by také mělo souhlasit s původním originálem. Jen v případě, že jejich umístění nesouhlasí s pravidly českého

²⁰ Internetový zdroj: <http://isap.vlada.cz/> (čerpáno dne 11.4. 2010)

pravopisu nebo s pravidly překladu evropských textů, je možné se od originálu odchýlit. Uvozovky i datum se píšou podle českých pravidel.

Někdy je možné se od originálu odchýlit. V takovém případě o tom musí být překladatel přesvědčen na základě svých profesních vědomostí a zkušeností. Změna větné stavby by neměla být provedena samoúčelně. V některých případech je nezbytné stavbu vět či slovosled změnit tak, aby byly v souladu s českou gramatikou a stylistikou.

4.6 ISAP

ISAP neboli Informační systém pro aproximaci práva „je určen pro informační podporu aktivit souvisejících s procesem sbližování českých právních předpisů s předpisy Evropského společenství.“²¹

Hlavním cílem systému je poskytnutí aktuálních informací o platné legislativě Evropského společenství (komunitární legislativa) a dokumentech s ní souvisejících v českém jazyce. Obsahuje i prostředky důležité pro překlad a revizi textů.

Jedná se o databázový systém, který je přizpůsoben jak požadavkům vlády České republiky a jejích ministerstev, tak i požadavkům orgánů Evropské unie. Ostatní zájemci o české překlady textů komunitární legislativy nebo o závaznou terminologii užívanou v těchto textech mají také přístup do databáze.

„Datovou základnu systému spravuje Odbor kompatibility s právem ES Úřadu vlády ČR v rámci sekce legislativy místopředsedy vlády a předsedy legislativní rady. Na zpracování datové základny systému se podílejí všechny rezorty státní správy zapojené do aproximace.“²²

Obor kompatibility je členěn na tři oddělení:

- oddělení informací pro kompatibilitu s právem Evropských společenství
- oddělení analyticko-konzultační
- Koordináční a revizní centrum

Oddělení informací pro kompatibilitu s právem Evropských společenství má mnoho funkcí. Jednou z funkcí je návrh a realizace technického a programového

²¹ www.bussinesinfo.cz (čerpáno dne 11.4. 2010)

²² www.bussinesinfo.cz (čerpáno dne 11.4. 2010)

zajištění ISAP. Oddělení také spolupracuje s Úřadem pro výměnu informací o technické pomoci Komise ES (TAIEX).

Analyticko-konzultační oddělení posuzuje slučitelnost právních předpisů České republiky s předpisy Evropského společenství.

Koordinační a revizní centrum zajišťuje překlady právních předpisů ES, tj. koordinuje proces překladu a reviduje jejich správnost. Revizoři s příslušným jazykovým a právnickým vzděláním se zaměřují na různé oblasti: oblast zemědělství, bankovníctví, pojišťovnictví, životní prostředí, školství, zdravotnictví, sociální věci a jiné. Výsledkem činnosti KRC je uveřejnění českých textů v evropské databázi Eur-Lex a tisk textů v českém znění v Úředním věstníku Evropských společenství.

K databázi ISAP je přístup umožněn na dvou úrovních:

1. volný přístup (čtenářská práva)
2. přístup omezený heslem (čtenářská a editorská práva)

„Všechny databáze jsou průběžně naplňovány a aktualizovány v souvislosti s průběhem aproximačního procesu, s přírůstky v právu ES i právu ČR, s produkcí překladů, terminologie a dalšími operativními potřebami.“²³

4.7 IATE

O vytvoření databáze IATE, neboli Inter Active Terminologie for Europe, začaly orgány EU uvažovat v roce 1999. Cílem této databáze bylo sloučit obsahy všech dosavadních databází s využitím nových technologií, které měly zlepšit samotnou spolupráci mezi institucemi EU. Databáze byla uvedena do provozu v roce 2004, zatím jen pouze pro potřeby jednotlivých evropských institucí. V roce 2007 byl umožněn přístup do databáze i veřejnosti.

IATE obsahuje odbornou terminologii i odborný slang z oblasti EU. Je zde ale možné najít i terminologii z jiných odborných oblastí, například právo, zemědělství

²³ www.bussinesinfo.cz (čerpáno dne 11.4. 2010)

a jiné. Databáze je velice obsáhlá a ve všech 27 úředních jazycích čítá cca. 8,4 milionů termínů, z nichž asi 540 000 jsou zkratky a 130 000 slovní spojení²⁴.

Informace v databázi IATE jsou převedeny ze samostatných databází orgánů EU:

- EURODICAUTOM (Evropská komise)
- EUTERPE (Evropský parlament)
- TIS (Rada EU)

Databáze je každý den aktualizována a obohacována o nové termíny.

Nové termíny jsou do databáze přidávány překladateli a terminology Evropské unie. Informace k doplnění databáze jsou poskytovány z různých zdrojů, například od administrátorů, právníků - lingvistů, překladatelů a různých odborníků pro jednotlivé oblasti.

Na databázi se podílí *„Evropský parlament, Rada Evropské unie, Evropská komise, Soudní dvůr, Evropský účetní dvůr, Evropský hospodářský a sociální výbor, Výbor regionů, Evropská investiční banka, Evropská centrální banka, Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie.“*²⁵

Webovou stránku <http://iate.europa.eu> provozuje Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie, které sídlí v Lucemburku.

²⁴ http://iate.europa.eu/iatediff/brochure/IATEbrochure_CS.pdf (čerpáno dne 11.4. 2010)

²⁵ http://iate.europa.eu/iatediff/brochure/IATEbrochure_CS.pdf (čerpáno dne 11.4. 2010)

5. Vysvětlení základních pojmů

5.1 Kolokace

Kolokace je „*smysluplné spojení slov/lexémů, respektive lexikální stygma, zvláště v podobě víceslovných pojmenování, jehož vznik je podmíněn jejich vzájemnou kolokabilitou a tedy i kompatibilitou.*“²⁶

Podle Šulce (1999: 77) je tedy kolokace častý souvýskyt (společný výskyt dvou i více lexémů v konkrétních slovních tvarech v textu) samostatných lexikálních jednotek (lexémů). Tento souvýskyt je možné do určité míry předvídat.

Základní stavební jednotkou kolokace je **hlava**. Pomocí hlavy můžeme u kolokací určit jejich gramatické a významové vlastnosti.

Čermák (2006: 12, 13) z lingvistického hlediska dělí lexikální kombinace českých slov na:

1. systémové:

- pravidelné - termínové kolokace (víceslovné termíny, např.: cestovní kancelář)
 - propriální kolokace (víceslovná propria, např.: Velká Británie)
- nepravidelné - idiomatické kolokace (idiomy a frazémy, např.: ležet ladem, jen aby)

2. textové:

- pravidelné - běžné kolokace (kombinace, např.: letní dovolená)
 - analytické kombinace tvarů (analytické kombinace, např.: šel by)
- nepravidelné - individuální metaforické kolokace (autorské metafory)
 - náhodné kombinace sousední
 - jiné kombinace (blábol)
- textové - systémové: běžné kolokace uzuální (např.: prát prádlo)

²⁶ František Čermák, M. Šulc, Kolokace, 2006, str. 12

5.2 Termín

„Termínem se obvykle chápe lexikální jednotka náležící k nějaké specializované variantě jazyka, nejčastěji k některému vědecko-technickému subkódu.“²⁷

Ve své práci vycházím z terminologie právnické, ve které existují dva druhy termínů. Termíny, které existují pouze v právu (např.: postoupení pohledávky), tj. „les terms d'appartenance juridique exclusive“ a termíny, které se užívají jak v oblasti práva, tak i mimo něj, tj. „les terms à double appartenance“.

V praktické části této práce vycházím z 22 termínů, které jsou uvedeny v následující tabulce. Všechny termíny jsou podstatná jména. 54,5 % termínů je rodu ženského a 45,5 % termínů je rodu mužského.

Tabulka č. 1 : Termíny

Termín	Slovní druh
banque	s.f.
cas	s.m.
commission	s.f.
comité	s.m.
conseil	s.m.
coopération	s.f.
cour	s.f.
décision	s.f.
disposition	s.f.
état	s.m.
justice	s.f.
membre	s.m. , adj.m., adv.
mesure	s.f.
parlement	s.m.
pays	s.m.
politique	s.f., adv. f.
procédure	s.f.
sécurité	s.f.
titre	s.m.
traité	s.m.
tribunal	s.m.
union	s.f.

²⁷ Jan Radimský, *Italské a vybrané francouzské neologismy z oblasti informatiky a nových médií*, 2003, str. 12

6. Překlady kolokací a jejich výskyt

6.1 Kolokace všech termínů a jejich výskyt

V kapitole jsou popsány všechny kolokace od jednotlivých termínů, se kterými jsem pracovala. Kolokace jsou zaznamenány v tabulkách, kde uvádím jejich slovní druh, frekvenci v textu a výskyt v databázích ISAP, IATE nebo ve slovnících. Jejich výskyt je vyznačen žlutou barvou. V některých případech se kolokace vyskytují jak v databázi ISAP, tak v databázi IATE. Kolokace, které nebylo možné zkontrolovat ani s jednou z databází jsem vyhledávala ve Velkém francouzsko-českém slovníku (J. Neumann, V. Hořejší a kol. , 1974) a Česko - německo - anglicko - francouzském slovníčku právních pojmů (M. Bakeš, H. Marková, J. Tuláček, 2000). V případě, že bylo nutné některé termíny a jejich kolokace ověřit, využívala jsem Portálu Evropské unie www.europa.eu .

Kolokace termínu *banque*

Frekvence termínů *banque* je 371, jedná se o substantivum v ženském rodě. Překlad termínu je jednoznačný „banka“ . Ve spojení *banque populaire* ho ale lze přeložit jako „lidový peněžní ústav“ . Nejvíce kolokací ze zmíněného termínu tvoří spojení *Banque centrale européenne*.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	ISAP	IATE	Slovník
Banque européenne d'investissement	s.f.	37	Evropská investiční banka	ANO	NE	
Systeme européen de Banques centrales	s.f.	14	Evropský systém centrálních bank	ANO	NE	
Banque centrale nationale	s.f.	22	Národní centrální banka	NE	NE	
Banque centrale européenne	s.f.	105	Evropská centrální banka	ANO	NE	
règlement intérieur de la Banque	s.f.	3	jednací řád banky	ANO	ANO	

Všechny kolokace se vyskytují v databázi ISAP, pouze *Banque européenne d'investissement* se tam nevyskytuje. V databázi jsem ale našla kolokaci *Banque d'investissement*, z čehož vyplývá, že překlad *Evropská investiční banka* ke kolokaci

Banque européenne d'investissement je adekvátní a je možné takový překlad uznat za jednoznačný.

V obou databázích se vyskytuje kolokace *réglement intérieur de la Banque*, ve kterých je překlad *jednací řád banky* shodný.

Kolokace termínu *cas*

Frekvence substantiva *cas*, které je rodu mužského, je 275. Termín lze přeložit jako „případ, okolnost“. Podle Velkého francouzsko - českého slovníku (J. Neumann, V. Hořejší a kol.: 1974, dále jen VFČS) překládáme spojení *cas fortuit* jako „náhoda, náhodná událost“.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	ISAP	IATE	Slovník
cas fortuit	s.m.	1	náhoda	NE	NE	

Tato kolokace se na Portálu Evropské unie vyskytuje 696krát, z toho lze usuzovat, že kolokace *cas fortuit* je v legislativních textech používána často k vyjádření náhody a je to výraz k tomu určený.

Kolokace termínu *comité*

Frekvence termínů v textu je 203, jedná se o substantivum v rodě mužském. Překlad termínu *comité* je „výbor“.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	ISAP	IATE	Slovník
Comité des représentants permanents des gouvernements	s.m.	2	Výbor stálých zástupců vlád	ANO	NE	
Comité des régions	s.m.	39	Výbor regionů	ANO	NE	
comité de caractère consultatif	s.m.	1	poradní výbor	NE	NE	
Comité économique et social	s.m.	52	Hospodářský a sociální výbor	NE	NE	
comité de conciliation	s.m.	14	dohodovací výbor	ANO	NE	
comité d'arbitrage	s.m.	4	rozhodčí výbor	ANO	NE	
Comité économique et financier	s.m.	7	Hospodářský a finanční výbor	ANO	NE	

V překladu kolokace *comité de caractère consultatif* je užito překladatelského postupu diluce, kdy se spojení více slov ve francouzském jazyce vyjádří v českém jazyce jedním slovem. Proto *de caractère consultatif* překládáme jedním přídavným jménem „*poradní*“.

Jelikož se u kolokace *Comité économique et social* jedná o vlastní jméno, tento překlad by měl být v legislativních textech jednoznačný, a protože se nevyskytuje ani v jedné z databází, pokusím se jeho ustálenost posoudit pomocí výskytů na Portálu Evropské unie www.europa.eu. Toho dosáhnu tak, že ve vyhledávači www.google.com omezím hledání pouze na internetové stránky www.europa.eu. Do vyhledavače zadám například "Comité économique et social" "europa.eu" site:europa.eu a pod oknem „Hledat“ se zobrazí přibližný počet výskytů hledaného výrazu na této internetové stránce.

Hledaný výraz	Počet výskytů
Comité économique et social	107 000
Hospodářský a sociální výbor	435 000

Kolokace *Comité économique et social* se na Portálu Evropské unie vyskytuje 107 000krát a její překlad považuji za adekvátní. Překlad této kolokace podle textu smlouvy „Hospodářský a sociální výbor“ má ale značně vyšší počet výskytů na tomto portálu. Z toho usuzuji, že „Hospodářský a sociální výbor“ může mít i jiné francouzské ekvivalentní překlady.

Kolokace termínu *commission*

Frekvence termínů *commission* je 522. Tento termín je substantivum v rodě ženském. Přeložit ho lze jako „komise, výbor“.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	ISAP	IATE	Slovník
commission compétente	s.f.	1	příslušný výbor	NE	NE	
commission spécialisée	s.f.	1	specializovaný výbor	NE	NE	
Commission européenne	s.f.	6	Evropská komise	ANO	ANO	

Samotná kolokace *commission européenne* se v databázi ISAP nevyskytuje. Je však obsažena v jiné kolokaci a to „*commission européenne pour la lutte contre la fièvre aphteuse (EUFMD)*“ neboli „**Evropská komise** pro tlumení slintavky a kulhavky (EUFMD)“ Její překlad je stejný, proto nebylo nutné tuto kolokaci dále vyhledávat ve slovníku.

V případě kolokací *commission compétente* a *commission spécialisée* je jejich překlad „výbor“. Adjektiva, která tvoří s termíny kolokace jsou podle VFČS přeložena správně. Pro přesnost uvádím ukázky z textu.

commission compétente

„*Le président du Conseil peut être invité à se présenter devant la commission compétente du Parlement européen si le Conseil a rendu publiques ses recommandations.*“

„Předseda Rady může být vyzván, aby vystoupil před příslušným výborem Evropského parlamentu, jestliže Rada svá doporučení zveřejnila.“

commission spécialisée

„*Une conférence des organes parlementaires spécialisés dans les affaires de l'Union peut soumettre toute contribution qu'elle juge appropriée à l'attention du Parlement européen, du Conseil et de la Commission. Cette conférence promeut, en outre, l'échange d'informations et de meilleures pratiques entre les parlements nationaux et le Parlement européen, y compris entre leurs commissions spécialisées.*“

„Konference parlamentních výborů pro evropské záležitosti může Evropskému parlamentu, Radě a Komisi dávat veškeré podněty, které považuje za účelné. Tato konference kromě toho podporuje výměnu informací a osvědčených postupů mezi vnitrostátními parlamenty a Evropským parlamentem, což platí i pro jejich specializované výbory.“

Z úryvků textu je patrné, že se jedná o výbory evropských institucí, které se zaměřují na různé oblasti činnosti EU. Nejedná se tedy o komise.

Kolokace termínu *conseil*

Tento termín je v textu poměrně frekventovaný. Jeho počet je 1 168 a je to substantivum v rodě mužském. Lze ho přeložit jako „rada“.

I přes vysokou frekvenci termínů v textu je počet kolokací nízký. V textu se termín *conseil* vyskytuje nejčastěji samostatně, aniž by tvořil nějakou kolokaci.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2	ISAP	IATE	Slovník
Conseil de l'Europe	s.m.	3	Rada Evropy		ANO	ANO	
Conseil de sécurité des Nations unies	s.m.	3	Rada bezpečnosti OSN		NE	NE	
conseil d'administration	s.m.	36	správní rada		ANO	NE	
Conseil des affaires générales	s.m.	154	Rada pro obecné záležitosti	Rada ve složení pro obecné záležitosti (ISAP/IATE)	ANO	ANO	
Conseil européen	s.m.	5	Evropská rada		NE	NE	
Conseil des affaires étrangères	s.m.	6	Rada pro zahraniční věci		NE	NE	
Conseil de l'Union européenne	s.m.	1	Rada Evropské unie		NE	ANO	

Dvě z vyhledaných kolokací je možné najít v databázi ISAP a IATE. Kolokace *Conseil de l'Europe* měla v obou databázích shodný překlad, který je použitý i v mém korpusu. Oproti tomu kolokace *Conseil des affaires générales* se jako taková v databázích ISAP a IATE nevyskytuje. V obou databázích je ale uvedena kolokace *Conseil Affaires Générales* a je přeložena jako *Rada ve složení pro obecné záležitosti*, což považuji za jednoznačný synonymní překlad. Pro ověření správného použití jsem tuto kolokaci i její překlady vyhledala na Portálu Evropské unie:

Hledaný výraz	Počet výskytů
Conseil des affaires générales	6 060
Conseil Affaires Générales	40 500

Hledaný výraz	Počet výskytů
Rada pro obecné záležitosti	7 310
Rada ve složení pro obecné záležitosti	7 610

V rámci Evropské unie, podle Portálu Evropské unie, se častěji vyskytuje výraz, který jsem našla v ISAP a v IATE, a to *Conseil Affaires Générales*. České překlady této kolokace jsou podle Portálu používány ve stejné míře.

Kolokace *Conseil de sécurité des Nations unies*, *Conseil européen*, *Conseil des affaires étrangères* se nenacházejí ani v jedné z databází. U *Conseil européen* je překlad jednoznačný a adekvátní, je to jeden z orgánů Evropské unie. U dvou dalších zmíněných kolokací jsem v databázi ISAP našla pouze jejich část, a to *Nations unies* přeložené shodně jako *Organizace spojených národů (OSN)* a *ministre des affaires étrangères* jako *ministr zahraničních věcí*. Díky těmto závazným překladům mohu označit překlady v textu za adekvátní.

Kolokace termínu *coopération*

Frekvence termínů v textu je 213, jedná se o substantivum v rodě ženském. Jeho překlad je „spolupráce, součinnost, kooperace“. Termín se v textu vyskytuje nejčastěji samostatně.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2	ISAP	IATE	Slovník
Coopération judiciaire	s.f.	14	Justiční spolupráce	Soudní spolupráce (ISAP/IATE)	ANO	ANO	
Coopération douanière	s.f.	7	Spolupráce v celních věcech	Celní spolupráce (ISAP)	ANO	NE	
coopération au développement	s.f.	12	rozvojová spolupráce		NE	NE	
Coopération économique	s.f.	7	Hospodářská spolupráce		ANO	NE	
coopération en matière de recherche	s.f.	2	spolupráce v oblasti výzkumu		NE	NE	
coopération transfrontière	s.f.	1	přeshraniční spolupráce		NE	NE	
Coopération policière	s.f.	15	Policejní spolupráce		NE	ANO	

V databázích ISAP a IATE je kolokace *Coopération judiciaire* přeložena jako „Soudní spolupráce“. Adjektiva „soudní“ a „justiční“ jsou ale synonymní, tudíž je překlad v textu správný. Na Portálu Evropské unie jsem ověřila, který z nich je používán častěji:

Hledaný výraz	Počet výskytů
justiční spolupráce	1 150
soudní spolupráce	3 600

Z tabulky je zřejmé, že v oblasti Evropské unie je častěji používán výraz *Soudní spolupráce*, stejně tak jako uvádí ISAP a IATE.

Kolokace *Coopération douanière* je v databázi ISAP přeložena jinak než v textu, a to „celní spolupráce“. Význam kolokace ale zůstává stejný, a proto je správný.

Kolokace *coopération au développement, coopération en matière de recherche, coopération transfrontière* jsem vyhledávala ve VFČS. Podle slovníku je jejich překlad adekvátní. U kolokace *coopération au développement* je možné i použití předložky **en**, kolokace by zněla *coopération en développement*. Význam kolokace se nemění. Výskyt kolokace s předložkou **en** je ale na Portálu Evropské unie minimální. Lze tedy usoudit, že se častěji používá kolokace s předložkou **au**.

Hledaný výraz	Počet výskytů
coopération au développement	144 000
coopération en développement	8

Kolokace termínu *cour*

Frekvence termínů *cour* je 479, je to adjektivum v rodě ženském. Můžeme jej přeložit jako „soud, soudní dvůr“.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	Překlad 2	ISAP	IATE	Slovník
Cour des comptes	s.f.	39	Účetní dvůr		ANO	NE	
greffier de la Cour	s.f.	6	vedoucí kanceláře Soudního dvora	soudní zapisovatel	ANO	NE	
Cour de justice	s.f.	199	Soudní dvůr		ANO	ANO	
Cour européenne des droits de l'Homme	s.f.	1	Evropský soud pro lidská práva		NE	ANO	

Termín *greffier* lze přeložit několika způsoby. V databázi ISAP je přeložen jako „vedoucí kanceláře“, ve VFČS je uveden i překlad „soudní zapisovatel“ a v Česko - německo - anglicko - francouzském slovníčku právních pojmů (M. Bakeš, H. Marková, J. Tuláček: 2000) je překlad termínu *greffier* „tajemník“. Pro porozumění rozdílů mezi možnými překlady jsem vyhledala jejich definice.

Vedoucí soudní kanceláře, neboli tajemník, se účastní všech zasedání Soudního dvora, nese odpovědnost za korespondenci Soudního dvora se stranami v soudním procesu a s jejich zástupci, vede rejstřík procesních dokumentů a komunikuje se soudy členských států.²⁸

Soudní zapisovatel sepisuje protokoly o průběhu soudního řízení a o úkonech orgánů v soudním řízení.²⁹

Kolokace *greffier de la Cour* je v korpusu přeložena jako „vedoucí kanceláře Soudního dvora“. Vyskytuje se zde zároveň kolokace *Cour de justice*, přeložena jako „Soudní dvůr“. I přesto, že výraz „vedoucí kanceláře Soudního dvora“ neobsahuje zmíněnou vazbu *Cour de justice*, stále se jedná o Soudní dvůr v rámci Evropské unie, a proto kolokaci nepřekládáme jako „vedoucí soudní kanceláře“. Velké počáteční písmeno C ve výrazu *Cour* značí, že se jedná o vlastní jméno a používá se zkráceně pro pojmenování instituce *Cour de justice*, tedy Soudní dvůr. Pro úplnost uvádím úryvek z textu, kde z kontextu vyplývá, že se jedná o *Cour de justice* v Evropské unii.

„Lorsqu'une requête ou un autre acte de procédure adressé au Tribunal est déposé par erreur auprès du greffier de la Cour de justice, il est immédiatement transmis par celui-ci au greffier du Tribunal; de même, lorsqu'une requête ou un autre acte de procédure adressé à la Cour est déposé par erreur auprès du greffier du Tribunal, il est immédiatement transmis par celui-ci au greffier de la Cour.“

„Je-li žaloba nebo jiné podání určené Tribunálu omylem podáno vedoucímu soudní kanceláře Soudního dvora, předá je neprodleně vedoucímu soudní kanceláře Tribunálu; obdobně je-li žaloba nebo jiné podání určené Soudnímu dvoru omylem podáno vedoucímu soudní kanceláře Tribunálu, předá je neprodleně vedoucímu soudní kanceláře Soudního dvora.“

²⁸ http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/ps07/pravo_eu/texty/pdf/prednaska03-t.pdf
http://www.evropska-unie.cz/download/cz/Odkazovane/Passer_ESD.pdf

²⁹ <http://zakony-online.cz/?s16&q16=all>

Kolokace termínu *décision*

Celková frekvence termínů v textu je 364. Termín je substantivum v rodě ženském. Lze ho přeložit jako „rozhodnutí, ustanovení, usnesení, nařízení, výnos“. V textu smlouvy je termín překládán pouze jako *rozhodnutí*.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	ISAP	IATE	Slovník
abrogation de la <i>décision</i>	s.f.	1	zrušení rozhodnutí	NE	NE	
exécution de la <i>décision</i>	s.f.	1	výkon rozhodnutí	NE	NE	
mise en oeuvre une <i>décision</i>	s.f.	6	provedení rozhodnutí	NE	NE	
<i>décision</i> de décharge	s.f.	1	udělení absolutoria	NE	NE	
<i>décision</i> judiciaire	s.f.	7	soudní rozhodnutí	NE	NE	
<i>décision</i> du Tribunal	s.f.	8	rozhodnutí Tribunálu	NE	NE	
<i>décision</i> du Conseil	s.f.	10	rozhodnutí Rady	ANO	NE	

Kolokaci *décision de décharge* by bylo vhodnější přeložit jako „rozhodnutí o udělení absolutoria“. Tento překlad je poměrně dlouhý, proto se užívá kratší překlad „udělení absolutoria“. Ostatní kolokace jsou jednoznačně přeloženy dle slovníku.

Kolokace termínu *disposition*

Frekvence termínů je 566 a jedná se o substantivum v rodě ženském. Překlad tohoto termínu je „ustanovení, opatření“. *Disposition* lze přeložit i jinými způsoby, tyto překlady se ale nevztahují k legislativě.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	ISAP	IATE	Slovník
<i>disposition</i> transitoire	s.f.	19	přechodné ustanovení	NE	NE	
<i>disposition</i> nationale	s.f.	8	vnitrostátní předpis	ANO	NE	
<i>disposition</i> législative et réglementaire	s.f.	19	právní a správní předpis	ANO	NE	

Překlad přídavného jména *nationale* v kolokaci *disposition nationale* je „národní, státní, tuzemský“. Synonymum k přídavnému jménu „tuzemský“ je „vnitrostátní“, proto je překlad kolokace správný.

Ve VFČS není uvedena možnost překladu termínu *disposition* jako „předpis“. Tento překlad se ale vyskytuje v databázi ISAP, proto jej považuji za správný.

Kolokace termínu *état*

Frekvence termínu v korpusu je vysoká. Celkem je zde 1 213 výskytů tohoto substantiva v rodě mužském. Termín lze přeložit různě, záleží ovšem na spojení a kontextu. V případě této práce jej překládáme jako „stát“.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	ISAP	IATE	Slovník
état de droit	s.m.	5	právní stát	ANO	NE	
état tiers	s.m.	9	třetí země	ANO	ANO	
état insulaire	s.m.	1	ostrovní stát	NE	NE	
état candidat	s.m.	3	kandidující stát	NE	NE	
chef d'état	s.m.	1	hlava státu	ANO	NE	

Kolokace *état tiers* by měla být přeložena jako „třetí stát“ jelikož „země“ překládáme jako *pays*. V českém jazyce se více používá výraz třetí země, nikoli třetí stát. V kontextu je tento překlad správný.

„Le Parlement européen et le Conseil, statuant conformément à la procédure législative ordinaire, peuvent étendre le bénéfice des dispositions du présent chapitre aux prestataires de services ressortissants d'un État tiers et établis à l'intérieur de l'Union.“

„Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem rozšířit použitelnost této kapitoly též na poskytovatele služeb, kteří jsou státními příslušníky třetích zemí a kteří jsou usazeni v Unii.“

Užití těchto výrazů jsem ověřila na Portálu Evropské unie. Z tabulky vyplývá, že se kolokace „třetí stát“ používá v legislativních textech minimálně.

Hledaný výraz	Počet výskytů
třetí země	24 900
třetí stát	646

Kolokace přeložené dle slovníku jsou jednoznačné a jejich překlad v korpusu je adekvátní.

Kolokace termínu *justice*

Celková frekvence termínů *justice* je 238. Termín je substantivum ženského rodu. Hlavní překlady termínu *justice* jsou „spravedlnost, právo, soudnictví, soud“. V různých spojeních se však překlady mohou nepatrně lišit, ale v zásadě se stále týkají *justice*.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	ISAP	IATE	Slovník
Cour de justice de l'Union européenne	s.f.	82	Soudní dvůr Evropské unie	ANO	ANO	
action en justice	s.f.	1	žaloba	NE	NE	
personnel de justice	s.f.	2	soudní zaměstnanec	NE	NE	

Spojení *action en justice* znamená „soudní žaloba“. V Česko - německo - anglicko - francouzském slovníčku právních pojmů (M. Bakeš, H. Marková, J. Tuláček: 2000) je „žaloba“ přeložena pouze jako *action*, ale ve VFČS (J. Neumann, V. Hořejší a kol.: 1974) je jako „žaloba“ přeloženo celé toto spojení.

Pro porovnání užití obou výrazů ve francouzském i českém jazyce uvádím tabulku, ve které jsou hodnoty nalezené na www.europa.eu. Český překlad substantiva *action* „žaloba“ je jednoznačně používanější v legislativních textech, než kolokace *action en justice* „soudní žaloba“. Počet výskytů termínu *action* ale nelze považovat za přesný, jelikož může mít v textech i jiný význam, například „jednání, akce, působení, účinek, činnost“.

Hledaný výraz	Počet výskytů
action	3 350 000
action en justice	31 900

Hledaný výraz	Počet výskytů
žaloba	29 800
soudní žaloba	103

Kolokace termínu *membre*

Frekvence termínů je 1 361, jedná se o substantivum nebo adjektivum v mužském rodě a o adverbium. Jako podstatné jméno má význam „člen, prvek, článek“ a jako přídavné jméno má jednoznačný překlad „členský“. V textu jsem zaznamenala 773 výskytů kolokace *état membre*. Ve zbylých případech se termín vyskytoval samostatně a byl překládán jako „člen“.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	ISAP	IATE	Slovník
<i>état membre</i>	s.m. , adj.m., adv.	773	členský stát	ANO	ANO	

V textu se *membre* jako podstatné jméno vyskytuje nejčastěji samostatně, kdy nevytváří kolokace, a proto uvádím kolokaci, ve které tento termín figuruje jako přídavné jméno. Překlad *členský stát* se nachází v obou databázích a je tedy adekvátní.

Kolokace termínu *mesure*

Celková frekvence termínů *mesure* v textu je 429. Zmíněné substantivum v ženském rodě je v právním jazyce překládáno jako „opatření“. Všechny překlady kolokací tohoto termínu jsou jednoznačné a správné.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	ISAP	IATE	Slovník
<i>mesure d'encouragement</i>	s.f.	3	podpůrné opatření	NE	NE	
<i>mesure d'effet équivalent</i>	s.f.	3	opatření s rovnocenným účinkem	NE	NE	
<i>mesure restrictive</i>	s.f.	6	omezující opatření	NE	NE	
<i>mesure d'exécution</i>	s.f.	1	prováděcí opatření	NE	ANO	

Při překladu kolokací *mesure d'encouragement* a *mesure d'exécution* bylo použito překladatelského postupu transpozice. Při takovém překladu je sémantický obsah vyjádřen jiným slovním druhem v jazyce českém a v jazyce francouzském. V tomto případě je substantivum nahrazeno adjektivem.

Podle VFČS je možné kolokaci *mesure d'exécution* přeložit i jako „výkonné opatření“. V legislativních textech podle Portálu Evropské unie se tento překlad

vyskytuje pouze 8krát. Naopak překlad podle korpusu i IATE „prováděcí opatření“ se zde vyskytuje celkem 13 500krát. Z toho usuzuji, že překlad podle IATE je adekvátní.

Kolokace termínu *parlement*

Frekvence termínů *parlement* v textu je 503, z toho většina tvoří kolokaci *Parlement européen*. Jde o substantivum v rodě mužském. Jeho překlad je „parlament, sněm, sněmovna“.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	ISAP	IATE	Slovník
parlement national	s.m.	8	vnitrostátní parlament	NE	NE	
parlement fédéral	s.m.	1	federální parlament	NE	NE	
coopération interparlementaire	s.m.	3	meziparlamentní spolupráce	NE	NE	
Parlement européen	s.m.	426	Evropský parlament	NE	ANO	

Kolokace *parlement national* by měla být přeložena jako „národní parlament“. Ale jelikož lze přídavné jméno *national* přeložit i jako „tuzemský“ a synonymum k tomuto přídavnému jménu je „vnitrostátní“, překlad celé kolokace je správný.

Kolokace *parlement fédéral* se v textu týká členského státu Evropské unie, Belgie. Federální parlament Belgie je dvoukomorový, tak jako parlamenty většiny evropských států. Skládá se ze Senátu a Sněmovny reprezentantů. „*Sněmovna reprezentantů vykonává legislativní práci a politickou kontrolu vlády*“³⁰ a Senát má kompetence v rozhodčím řízení mezi složkami federace.

Kolokace termínu *pays*

Celková frekvence termínů v textu je 182. Termín je substantivum mužského rodu. Polovina z nich tvoří kolokaci *pays tiers*. Termín lze přeložit jako „země, kraj“.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2	ISAP	IATE	Slovník
pays tiers	s.m.	90	třetí země		ANO	ANO	
pays d'établissement	s.m.	1	země usazení		NE	NE	
pays d'outre mer	s.m.	1	zámořské země		NE	NE	
pays en développement	s.m.	4	rozvojové země		ANO	NE	

³⁰ <http://www.euroskop.cz/500/sekce/politicky-system/>

Pays - Bas	s.m.	20	Nizozemsko	Nizozemské království (IATE)	NE	ANO	
pays d'origine	s.m.	3	země původu	domovský stát (slovník)	NE	NE	

Kolokace *pays tiers* se nachází v obou databázích. Překlad této kolokace je totožný s překladem kolokace *état tiers* (viz. Kolokace termínu *état*).

Dle databáze IATE je překlad kolokace *Pays - Bas* „Nizozemské království“, v korpusu je však kolokace překládána pouze jako „Nizozemsko“. Pro porovnání použití těchto překladů jsem je vyhledala na www.europa.cz. Podle databáze IATE jde spíše o doporučený překlad, který se v legislativních textech nežívá tak často, jako „Nizozemí“.

Hledaný výraz	Počet výskytů
Nizozemsko	35 600
Nizozemské království	2 710

Kolokace *pays d'origine* je v textu přeložena jako „země původu“. Ve VFČS (J. Neumann, V. Hořejší a kol.: 1974) zní překlad celé kolokace „domovský stát“. Z kontextu vyplývá, že překlad kolokace je správný.

„Dans le trafic à l'intérieur de l'Union, sont interdites les discriminations qui consistent en l'application par un transporteur, pour les mêmes marchandises sur les mêmes relations de trafic, de prix et conditions de transport différents en raison du pays d'origine ou de destination des produits transportés.“

„V dopravě uvnitř Unie je zakázána veškerá diskriminace spočívající v tom, že dopravce uplatňuje na dopravu téhož zboží dopravovaného za stejných okolností ceny a dopravní podmínky odlišné v závislosti na zemi původu nebo určení dopravovaného zboží.“

Hledaný výraz	Počet výskytů
země původu	11 000
domovský stát	138

Z tabulky výskytů obou možných překladů v legislativních textech dle Portálu Evropské unie vyplývá, že je častěji používán překlad „země původu“.

V případě kolokací *pays d'établissement*, *pays d'outre mer* a *pays en développement* je opět použit překladatelský postup transpozice.

Pro spojení „rozvojová země“ lze najít i jiný překlad než v korpusu. Synonymní kolokace ke kolokaci *pays en développement* je *pays en voie de développement*. Na www.europa.eu jsem porovnávala použití těchto kolokací v legislativních textech. Z tabulky vyplývá, že kolokace z korpusu je značně užívanější.

Hledaný výraz	Počet výskytů
pays en développement	106 000
pays en voie développement	3

Kolokace termínu *politique*

Termín je v textu zmíněn 376krát . Překlad podstatného jména ženského rodu. *politique* je „politika, taktika“. Překlady těchto kolokací jsou jednoznačné a správné. Termín se také může vyskytovat jako adverbium „politický“.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	ISAP	IATE	Slovník
politique étrangère et de sécurité commune (PESC)	s.f., adv.f.	52	společná zahraniční a bezpečnostní politika	ANO	NE	
politique commune de l'agriculture	s.f., adv.f.	2	společná zemědělská politika	NE	NE	
politique économique	s.f., adv.f.	19	hospodářská politika	ANO	NE	
politique fiscale	s.f.,adv.f.	1	daňová politika	NE	NE	
politique de défense commune	s.f., adv.f.	4	společná obranná politika	NE	NE	
politique monétaire	s.f., adv.f.	19	měnová politika	ANO	NE	
politique commune de sécurité et de défense	s.f., adv.f.	3	společná bezpečnostní a obranná politika	NE	ANO	
politique commune de l'immigration	s.f., adv.f.	1	společná přistěhovalecká politika	NE	NE	
politique commerciale commune	s.f., adv.f.	14	společná obchodní politika	ANO	NE	
politique budgétaire	s.f., adv.f.	1	rozpočtová politika	NE	NE	
politique agricole commune	s.f., adv.f.	6	společná zemědělská politika	NE	ANO	

V textu se vyskytují dvě různé kolokace se stejným významem, jsou to kolokace *politique commune de l'agriculture* a *politique agricole commune*. V obou případech je ale překlad správný.

„*L'Union définit et met en œuvre une politique commune de l'agriculture et de la pêche.*“

„Unie vymezuje a provádí společnou zemědělskou politiku a společnou rybářskou politiku.“

„*Le fonctionnement et le développement du marché intérieur pour les produits agricoles doivent s'accompagner de l'établissement d'une politique agricole commune.*“

„Fungování a rozvoj vnitřního trhu se zemědělskými produkty musejí být doprovázeny zavedením společné zemědělské politiky.“

Na Portálu Evropské unie jsem porovnávala, která z těchto dvou kolokací se synonymními překlady se v legislativních textech vyskytuje častěji.

Hledaný výraz	Počet výskytů
politique commune de l'agriculture	16 000
politique agricole commune	28 000

V legislativních textech se častěji vyskytuje kolokace *politique agricole commune*, jejíž překlad lze vyhledat i v databázi IATE.

Překlady zbylých kolokací z databáze ISAP nebo dle slovníku jsou adekvátní.

Kolokace termínu *procédure*

Celková frekvence substantiva ženského rodu *procédure* je 377 a lze jej přeložit jako „řízení, postup, proces“

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	ISAP	IATE	Slovník
procédure budgétaire annuelle	s.f.	1	roční rozpočtový proces	ANO	NE	
procédure pénale	s.f.	2	trestní řízení	ANO	ANO	
procédure législative spéciale	s.f.	40	zvláštní legislativní postup	NE	NE	
procédure civile	s.f.	2	občanskoprávní řízení	NE	NE	

procédure juridictionnelle	s.f.	2	soudní řízení	NE	NE	
procédure législative	s.f.	146	legislativní postup	NE	NE	

V textu je kolokace *procédure civil* přeložena jako „občanskoprávní řízení“ podle Česko - německo - anglicko - francouzského slovníčku právních pojmů (M. Bakeš, H. Marková, J. Tuláček: 2000) je překlad této kolokace „občanské soudní řízení“. Překlad kolokace je i tak správný. Pro porovnání uvádím tabulku s počtem výskytů českých překladů na www.europa.cz.

Hledaný výraz	Počet výskytů
občanskoprávní řízení	335
občanské soudní řízení	89

V legislativních textech se častěji užívá spojení „občanskoprávní řízení“. Tento překlad se vyskytuje i v textu korpusu.

Překlad kolokace *procédure pénale* „trestní řízení“ je možné nalézt v databázi ISAP i v databázi IATE, a proto je její překlad jednoznačný a adekvátní.

Kolokace termínu *sécurité*

Podstatné jméno *sécurité* je v textu zmíněno 222krát. Překlad je jednoznačný, „bezpečí, bezpečnost“.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	ISAP	IATE	Slovník
politique de sécurité	s.f.	77	bezpečnostní politika	NE	ANO	
Conseil de sécurité	s.f.	5	Rada bezpečnosti	NE	NE	
sécurité sociale	s.f.	10	sociální zabezpečení	ANO	ANO	
sécurité de l'approvisionnement énergétique	s.f.	1	bezpečnost dodávek energie	NE	NE	
sécurité des transports	s.f.	1	bezpečnost dopravy	NE	NE	
sauvegarde de la sécurité intérieure	s.f.	2	ochrana vnitřní bezpečnosti	NE	NE	

Podle VFČS (J. Neumann, V. Hořejší a kol.: 1974) by překlad kolokace *sécurité de l'approvisionnement énergétique* zněl jako „bezpečnost energetického zásobování“.

Překlad v textu je ale synonymní a správný. Dle Portálu Evropské unie zní tento překlad „bezpečnost energetických dodávek“. Vyskytují se zde všechny možné překlady této kolokace.

Hledaný výraz	Počet výskytů
bezpečnost dodávek energie	19 900
bezpečnost energetického zásobování	4
bezpečnost energetických dodávek	164

Překlad kolokace *sécurité sociale* se vyskytuje v obou databázích. Její překlad je jednoznačný a adekvátní.

Překlady dle slovníku jsou také adekvátní. V případě kolokace *Conseil de sécurité* se jedná o vlastní jméno, které se vyskytuje také na Portálu Evropské unie.

Kolokace termínu *titre*

Frekvence termínů v textu je 324, i přesto, že překlad samotného podstatného jména je „název, titul, odstavec, cenný papír“, spojení *titre d'exception* překládáme jako „výjimka“, což je ustálené slovní spojení. Jde o substantivum v rodě mužském.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	ISAP	IATE	Slovník
<i>titre d'exception</i>	s.m.	1	výjimka	NE	NE	

Tato kolokace se nejčastěji používá jako vsuvka v právních předpisech, v zákonech a jiných legislativních textech. Vyskytuje se s předložkou *à*. V korpusu se kolokace vyskytuje pouze jednou, proto uvádím ukázkou z textu.

„*À titre d'exception, les activités spéciales de la Banque, telles que décidées par le conseil des gouverneurs et le conseil d'administration conformément au paragraphe 3, font l'objet d'une dotation spécifique en réserves.*“

„Jako výjimka mají zvláštní činnosti banky, o nichž rozhodla Rada guvernérů a správní rada podle odstavce 3, zvlášť přidělené rezervní fondy.“

V legislativních textech na www.europa.eu se kolokace vyskytuje celkem 52 200krát.

Kolokace termínu *traité*

Podstatné jméno mužského rodu *traité*, jehož překlad je „smlouva, dohoda, úmluva“, má v textu poměrně vysoký počet výskytu, celkem 976. Překlady považuji za správné a jednoznačné.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	ISAP	IATE	Slovník
Traité de Lisbonne	s.m.	32	Lisabonská smlouva	NE	ANO	
Traité de l'Atlantique Nord	s.m.	7	Severoatlantická smlouva	NE	NE	
Traité d'Amsterdam	s.m.	3	Amsterodamská smlouva	ANO	NE	
Organisation du traité de l'Atlantique Nord	s.m.	4	Organizace severoatlantické smlouvy	NE	NE	
Traité sur l'Union européenne	s.m.	182	Smlouva o Evropské unii	ANO	ANO	
Traité sur le fonctionnement de l'UE	s.m.	306	Smlouva o fungování EU	NE	NE	

Všechny kolokace termínu *traité* jsou vlastní jména. Jejich překlad je závazný.

Ve francouzském jazyce existuje více výrazů pro pojem „smlouva, dohoda“. Jejich význam se nepatrně liší, a proto uvádím jejich stručný popis.

Accord - DOHODA se uzavírá v mezinárodním právu. Dohodou se rozumí mezinárodní závazky.

Convention - ÚMLUVA se uzavírá mezi dvěma státy, nebo mezi státem a mezinárodní organizací. Tento typ smlouvy je často aplikován v oblasti techniky, v konzulárním nebo daňovém právu.

Contrat - SMLOUVA je formální nebo neformální dohoda uzavřená mezi dvěma nebo více stranami. Dochází ke vzniku, změně nebo zániku určitých práv a povinností.

Pact - PAKT uzavírají znepřátelené strany. Je to forma smlouvy, která vytváří značné povinnosti pro smluvní strany.

Traité - SMLOUVOU se rozumí dohoda, která má právní účinky a řídí se mezinárodním právem. Je uzavřena dvěma nebo více subjekty mezinárodního práva.

Všechny termíny, které lze překládat jako „smlouva, dohoda, úmluva, pakt“ jsem vyhledala v legislativních textech na www.europa.eu, abych mohla porovnat, který z termínů má častější použití.

Hledaný výraz	Počet výskytů
accord	437 000
convention	659 000
contrat	98 100
pact	280 000
traité	605 000

Podle tabulky je zřejmé, že se v legislativních textech vyskytuje nejvíce termín *convention*.

Kolokace termínu *tribunal*

Frekvence termínu v korpusu je 167, jde o substantivum v mužském rodě. Překládáme jej jako „soud, tribunál“.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2	ISAP	IATE	Slovník
Tribunal spécialisé	s.m.	7	specializovaný soud		NE	ANO	
greffier du Tribunal	s.m.	8	vedoucí soudní kanceláře Tribunálu	zapisovatel Tribunálu	NE	NE	
président du Tribunal	s.m.	9	předseda Tribunálu		NE	NE	
régime linguistique du Tribunal	s.m.	1	pravidla pro používání jazyků u Tribunálu	právní úprava pro používání jazyků (ISAP)	ANO	NE	

Podle databáze ISAP je překlad kolokace *régime linguistique* „právní úprava pro používání jazyků“. V textu je však kolokace přeložena jako „pravidla pro používání jazyků“. Podle kontextu je překlad správný.

„*Les dispositions relatives au régime linguistique du Tribunal sont applicables au Tribunal de la fonction publique.*“

„Pravidla pro používání jazyků u Tribunálu se vztahují na Soud pro veřejnou službu.“

Podle Portálu Evropské unie lze posoudit, který ze závazných překladů se častěji vyskytuje v legislativních textech. Výskyty překladů jsem zaznamenala do tabulky.

Hledaný výraz	Počet výskytů
pravidla pro používání jazyků	2 810
právní úprava pro používání jazyků	0

Překlad kolokace z korpusu se v Portálu vyskytoval 2 810krát, ale překlad podle databáze ISAP se v tomto portálu nevyskytoval ani jednou.

Kolokace termínu *union*

Substantivum ženského rodu *union*, které lze přeložit jako „spolek, svaz, unie, jednota“, má v textu 1 598 výskytů. Ze zmíněných termínů je to nejfrekventovanější podstatné jméno.

Kolokace	Slovní druh	Výskyt	Překlad	ISAP	IATE	Slovník
Union économique et monétaire	s.f.	12	Hospodářská a měnová unie	ANO	ANO	
Union européenne	s.f.	662	Evropská unie	ANO	ANO	
union douanière	s.f.	7	celní unie	NE	NE	

Kolokace *Union économique et monétaire* a *Union européenne* jsou vlastní jména, jejich překlad je proto závazný.

Za ustálený výraz považuji kolokaci *union douanière*, která se na www.europa.eu vyskytuje 26 200krát.

6.2 Závěr výzkumu

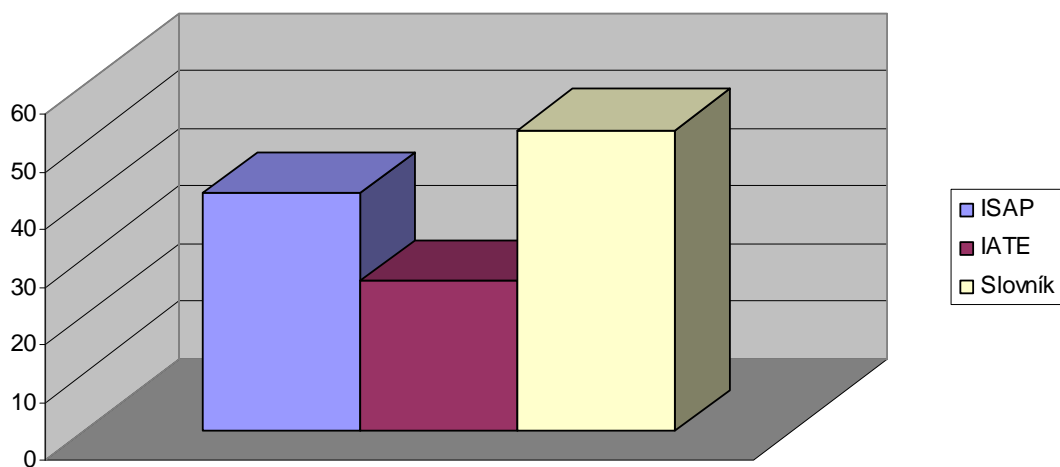
Překlady všech kolokací jsou jednoznačné a adekvátní. Až na dvě výjimky měly všechny kolokace v textu jediný možný překlad. Čtyři kolokace byly v databázi ISAP nebo IATE přeloženy jiným způsobem, ale v zásadě byl jejich překlad synonymní. V těchto případech jsem porovnávala použití obou překladů na www.europa.eu. Jediná kolokace, která nebyla ani v jedné z databází, měla odlišný, ale synonymní překlad ve VFČS.

Z celkového počtu kolokací 104 lze 41 z nich nalézt v databázi ISAP, v databázi IATE se vyskytuje 26 kolokací a přesně polovinu kolokací lze dohledat ve VFČS, případně v Česko - německo - anglicko - francouzský slovníček právních pojmů

(M. Bakeš, H. Marková, J. Tuláček, 2000). Součet všech výskytů převyšuje počet kolokací a to z toho důvodu, že se 15 kolokací vyskytovalo v obou databázích.

Graf výskytů kolokací

Výskyt v	Počet výskytů	Procento výskytu
ISAP	41	40,2 %
IATE	26	25 %
Slovník	52	50 %

7. Závěr

Bakalářská práce, jejíž základem je paralelní korpus tvořený francouzskou a českou verzí Konsolidovaného znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, má za cíl zhodnotit překlady terminologie z oblasti legislativy. Tento elektronický paralelní korpus bude začleněn do projektu CORTE (*Corpus des textes européens*), který vzniká na Filozofické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích pod vedením PhDr. Jana Radimského, Ph.D. .

Práce se skládá z pěti hlavních kapitol, z nichž první čtyři kapitoly se v zásadě týkají teorie nezbytné k této práci. V poslední, páté, kapitole jsou zkoumány výskyt překlady a jejich kolokací. Kapitola není dále členěna, a proto je značně obsáhlá.

Z jednoho rozsáhlého textu jsem vybrala celkem 22 termínů a k nim jsem dohledala 104 jmenných kolokací. Překlady těchto kolokací z korpusu jsem porovnávala s elektronickými databázemi ISAP a IATE.

Ze studia vyplývá, že se terminologie z oblasti legislativy vyskytuje z velké části jak v databázi ISAP, tak v databázi IATE. Kolokace termínů a jejich překlady vyhledané ve smlouvě se ve 40,2 % vyskytují v databázi ISAP, ve 25 % v databázi IATE a celých 50 % jsem vyhledala ve slovnících. Některé z kolokací se vyskytují v obou databázích, ale 25 % kolokací lze najít pouze v databázi ISAP a 11 % kolokací jen v databázi IATE.

Jelikož se jedná o Smlouvu Evropské unie předpokládané vyhodnocení práce bylo, že se většina kolokací bude nacházet v jedné z databází. Z analýzy naopak vyplývá, že se polovina kolokací nevyskytuje ani v jedné ze zmiňovaných databází.

Všechny překlady kolokací v této práci byly adekvátní. V pěti případech se sice jejich překlad neshodoval s jednou z databází, ale v zásadě byly tyto překlady synonymní.

8. Résumé

Le memoire de licence sur La terminologie juridique en français dans les traités fondateurs de la CE / UE, qui se fonde sur un corpus parallèle, vise à évaluer les traductions de la terminologie dans la législation. Ce corpus électronique parallèle sera intégré dans le projet de CORTE (Corpus des textes Européen), qui est actuellement constitué à la Faculté des Lettres, Université de Bohême du Sud à České Budějovice, sous la direction du Dr. Radimského Jan, Ph.D. .

Au travail, j'ai utilisé un seul texte complet, Versions consolidées du traité sur l'Union européenne et du traité sur le fonctionnement de l'Union européenne, qui est disponible sur EUR-Lex.

Le travail est divisé en deux parties, théorique et pratique. Il se compose de cinq chapitres principaux, les quatre premiers chapitres sont essentiellement la théorie nécessaire pour ce travail. Enfin, le cinquième chapitre a examiné les existences de collocations et leurs traductions. Le chapitre n'est pas subdivisé, et donc il est assez étendu.

La partie théorique se compose de quatre chapitres. Cette section est une brève description de la procédure de recherche du traité nécessaire pour créer le corpus dans programme ParaConc et de l'utilisation de ce programme. J'y ai inclu un chapitre de linguistique de corpus parce que j'ai utilisé un corpus parallèle. Ensuite, j'ai esquissé la traduction des textes législatifs, en particulier les textes de l'acquis communautaire. À la fin de cette partie, j'ai expliqué les concepts de base qui sont souvent mentionnés dans ce travail.

Dans le traité, j'ai choisi 22 termes au total et pour eux j'ai trouvés 104 collocations noms.

Dans la partie pratique j'ai analysé les termes et les collocations dans le texte de traité. J'ai cherché les collocation de tous les termes et leurs traductions dans les bases de données ISAP et IATE ou dans les dictionnaires. Leurs présence est enregistrée dans

les tableaux. J'ai consulté les collocations problematiques et leurs traductions avec le Portail de l'Union européenne (www.europa.eu).

À la fin, ce travail est accompagné d'un glossaire des termes et des collocations.

Les traductions de toutes les collocations sont claires et adéquates. Quatre collocations qui se trouvent dans la base de données IATE ou ISAP ont été traduites différemment dans le texte que dans ces bases de données mais en principe avaient les traductions synonymes. Dans ces quatre cas, j'ai comparé les deux utilisations de traduction sur le site Internet www.europa.eu. Seulement une collocation a été traduite d'une autre façon mais la traduction a été adéquate (selon Le grand dictionnaire français - tchèque).

Sur le nombre total de collocations ce qui fait 104; 41 d'eux peuvent être trouvés dans la base de données ISAP, dans la base de données IATE nous pouvons trouvé 26 collocations et exactement la moitié des collocations peut être retrouvée dans Le grand dictionnaire français - tchèque ou dans Le dictionnaire tchèque - allemand - anglais - français des termes juridiques. La somme de toutes les existences des collocations dépasse le nombre total de collocations parce que les 15 collocations ont lieu dans les deux bases de données.

L'étude montre que la terminologie législative semble largement à la base de données ISAP et IATE. Les collocations des termes et leurs traductions figurent dans la base de données ISAP de 40,2%, dans la base de données IATE de 25% est de 50% j'ai recherché dans les dictionnaires. Certaines collocations se trouvent dans tous les deux bases de données, mais 25% des collocations ne peuvent être trouvés que dans la base de données ISAP, et 11% seulement dans la base de données IATE.

La conclusion prévue de ce travail était que la majorité des collocations sera située dans l'une des bases de données parce qu'il s'agit d'un traité de l'UE. En revanche, l'analyse montre que la moitié des collocations n'est pas mentionnée dans aucune base de données.

Toutes les traductions des collocations étaient adéquates dans cette étude. Dans cinq cas, bien que la traduction ne correspond pas à celle dans les bases de données, ces traductions étaient essentiellement synonymes.

9. Bibliografie

Knihy

- **F. Cvrček, J. Kořenský:** Juristická a lingvistická analýza právních textů, Academia, Praha, 1999
- **František Čermák, M. Šulc:** Kolokace, Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 2006
- **František Čermák, Renata Blatná:** Korpusová lingvistika: Stav a modelové přístupy, Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 2006
- **Jan Radimský:** Italské a vybrané francouzské neologismy z oblasti informatiky
a nových médií, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, České Budějovice 2003, Vlastimil Johanus TISKÁRNA
- **Michal Šulc:** Korpusová lingvistika. První vstup, Karolinum, Praha, 1999
- **Doc. Judr. PhDr. Michal Tomášek, Dr.Sc.:** Překlad v právní praxi, Linde Praha, a.s., Praha, 2003

Slovníky

- **M. Bakeš, H. Marková, J. Tuláček:** Česko - německo - anglicko - francouzský slovníček právních pojmů, Linde a.s. - Právnícké a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, Praha, 2000
- **J. Neumann, V. Hořejší a kol.:** Velký francouzsko - český slovník, Tisk, Brno, 1974

- Le nouveau Petit Robert de la langue française 2008, Normandie Roto Impression s.a.s., 2008

Internetové zdroje

- Oficiální stránky Českého národního korpusu, texty: **F. Čermák**: Korpusová lingvistika: Stručný historický přehled, **F. Čermák**: Korpus, informace a lingvistika, **M. Kopřivová**: Český národní korpus na přelomu tisíciletí, ÚČNK FF UK, Praha, 2002
< <http://ucnk.ff.cuni.cz/stahni.php> >
- **František Čermák, Věra Schmiedtová**: Český národní korpus – základní charakteristika a širší souvislosti
< <http://knihovna.nkp.cz/pdf/0403/0403152.pdf> >
- < <http://ec.europa.eu/enlargement/taiaex/> >
- < <http://eur-lex.europa.eu/> >
- ISAP
< <http://isap.vlada.cz/> >
- IATE
< <http://iate.europa.eu/> >
- < www.bussinesinfo.cz >
- < <http://www.evropska-unie.cz/> >
- < <http://www.euroskop.cz/> >
- Portál Evropské unie
< www.europa.eu >

- <<http://www.doc.diplomatie.fr/pacte/lexique.html>>
- <http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/ps07/pravo_eu/texty/pdf/prednaska03-t.pdf>
- <http://www.evropska-unie.cz/download/cz/Odkazovane/Passer_ESD.pdf>
- <<http://zakony-online.cz/?s16&q16=all>>
- <<http://www.euroskop.cz/500/sekce/politicky-system/>>

10. Slovníček

B

banque (s.f.) - banka

Banque européenne d'investissement - Evropská investiční banka

Systeme européen de Banques centrales - Evropský systém centrálních bank

Banque centrale nationale - Národní centrální banka

Banque centrale européenne - Evropská centrální banka

réglement intérieur de la Banque - jednací řád banky

C

cas (s.m.) - případ, okolnost

cas fortuit - náhoda

comité (s.m.) - výbor

Comité des représentants permanents des gouvernements - Výbor stálých zástupců vlád

Comité des régions - Výbor regionů

comité de caractère consultatif - poradní výbor

Comité économique et social - Hospodářský a sociální výbor

comité de conciliation - dohodovací výbor

comité d'arbitrage - rozhodčí výbor

Comité économique et financier - Hospodářský a finanční výbor

commission (s.f.) - komise, výbor

commission compétente - příslušný výbor

commission spécialisée - specializovaný výbor

Commission européenne - Evropská komise

conseil (s.m.) - rada

Conseil de l'Europe - Rada Evropy

Conseil de sécurité des Nations unies - Rada bezpečnosti OSN

conseil d'administration - správní rada

Conseil des affaires générales - Rada pro obecné záležitosti

Conseil européen - Evropská rada

Conseil des affaires étrangères - Rada pro zahraniční věci

Conseil de l'Union européenne - Rada Evropské unie

coopération (s.f.) - spolupráce, součinnost, kooperace

Coopération judiciaire - Justiční spolupráce

Coopération douanière - Spolupráce v celních věcech

coopération au développement - rozvojová spolupráce

Coopération économique - Hospodářská spolupráce

coopération en matière de recherche - spolupráce v oblasti výzkumu

coopération transfrontière - přeshraniční spolupráce

Coopération policière - Policejní spolupráce

cour (s.f.) - soud, soudní dvůr

Cour des comptes - Účetní dvůr

greffier de la Cour - vedoucí kanceláře Soudního dvora

Cour de justice - Soudní dvůr

Cour européenne des droits de l'Homme - Evropský soud pro lidská práva

D

décision (s.f.) - rozhodnutí, ustanovení, usnesení, nařízení, výnos

abrogation de la décision - zrušení rozhodnutí

exécution de la décision - výkon rozhodnutí

mise en oeuvre une décision - provedení rozhodnutí

décision de décharge - udělení absolutoria

décision judiciaire - soudní rozhodnutí

décision du Tribunal - rozhodnutí Tribunálu

décision du Conseil - rozhodnutí Rady

disposition (s.f.) - ustanovení, opatření

disposition transitoire - přechodné ustanovení

disposition nationale - vnitrostátní předpis

disposition législative et réglementaire - právní a správní předpis

E

état (s.m.) - stát

état de droit - právní stát

état tiers - třetí země

état insulaire - ostrovní stát

état candidat - kandidující stát

chef d'état - hlava státu

J

justice (s.f.) - spravedlnost, právo, soudnictví, soud

Cour de justice de l'Union européenne - Soudní dvůr Evropské unie

action en justice - žaloba

personnel de justice - soudní zaměstnanec

M

membre (s.m., adj.m., adv.) - člen, prvek, článek, členský

état membre - členský stát

mesure (s.f.) - opatření

mesure d'encouragement - podpůrné opatření

mesure d'effet équivalent - opatření s rovnocenným účinkem

mesure restrictive - omezující opatření

mesure d'exécution - prováděcí opatření

P

parlement (s.m.) - parlament, sněm, sněmovna

parlement national - vnitrostátní parlament

parlement fédéral - federální parlament

coopération interparlementaire - meziparlamentní spolupráce

Parlement européen - Evropský parlament

pays (s.m.) - země, kraj

pays tiers - třetí země

pays d'établissement - země usazení
pays d'outre mer - zámořská země
pays en développement - rozvojová země
Pays - Bas - Nizozemsko
pays d'origine - země původu

politique (s.f., adv.f.) - politika, taktika, politický/á

politique étrangère et de sécurité commune - společná zahraniční a bezpečnostní politika
politique commune de l'agriculture - společná zemědělská politika
politique économique - hospodářská politika
politique fiscale - daňová politika
politique de défense commune - společná obranná politika
politique monétaire - měnová politika
politique commune de sécurité et de défense - společná bezpečnostní a obranná politika
politique commune de l'immigration - společná přistěhovalecká politika
politique commerciale commune - společná obchodní politika
politique budgétaire - rozpočtová politika
politique agricole commune - společná zemědělská politika

procédure (s.f.) - řízení, postup, proces

procédure budgétaire annuelle - roční rozpočtový proces
procédure pénale - trestní řízení
procédure législative spéciale - zvláštní legislativní postup
procédure civile - občanskoprávní řízení
procédure juridictionnelle - soudní řízení
procédure législative - legislativní postup

S

sécurité (s.f.) - bezpečí, bezpečnost

politique de sécurité - bezpečnostní politika
Conseil de sécurité - Rada bezpečnosti
sécurité sociale - sociální zabezpečení

sécurité de l'approvisionnement énergétique - bezpečnost dodávek energie

sécurité des transports - bezpečnost dopravy

sauvegarde de la sécurité intérieur - ochrana vnitřní bezpečnosti

T

titre (s.m.) - název, titul, odstavec, cenný papír

titre d'exception - výjimka

traité (s.m.) - smlouva, dohoda, úmluva

Traité de Lisbonne - Lisabonská smlouva

Traité de l'Atlantique Nord - Severoatlantická smlouva

Traité d'Amsterdam - Amsterodamská smlouva

Organisation du traité de l'Atlantique Nord - Organizace severoatlantické smlouvy

Traité sur l'Union européenne - Smlouva o Evropské unii

Traité sur le fonctionnement de l'UE - Smlouva o fungování EU

tribunal (s.m.) - soud, tribunál

Tribunal spécialisé - specializovaný soud

greffier du Tribunal - vedoucí soudní kanceláře Tribunálu

président du Tribunal - předseda Tribunálu

régime linguistique du Tribunal - pravidla pro používání jazyků u Tribunálu

U

union (s.f.) - spolek, svaz, unie, jednota

Union économique et monétaire - Hospodářská a měnová unie

Union européenne - Evropská unie

union douanière - celní unie